

II. TEXTOS EN TRAMITACIÓ

A. PROJECTES DE LLEI

Projecte de llei, de la Generalitat, de renda valenciana d'inclusió (RE número 70.336)

PRESIDÈNCIA DE LES CORTS

D'acord amb l'article 95.1 del Reglament de les Corts, s'ordena la publicació en el *Butlletí Oficial de les Corts* del Projecte de llei, de la Generalitat, de renda valenciana d'inclusió (RE número 70.336), admès a tràmit per la Mesa de les Corts en la reunió del 26 de juliol de 2017.

Palau de les Corts
València, 26 de juliol de 2017

El president
Enric Morera i Català

PROJECTE DE LLEI, DE LA GENERALITAT,
DE RENDA VALENCIANA D'INCLUSIÓ

Exposició de motius

I

L'article 25 de la Declaració universal de drets humans i els diversos instruments del seu desplegament reconeixen a tota persona el dret a un nivell de vida adequat que assegure, a ella i a la seua família, la salut i el benestar i, especialment, l'alimentació, el vestit, l'habitatge, l'assistència mèdica i els serveis socials necessaris. En termes semblants es pronuncia l'article 11 del Pacte internacional dels drets econòmics, socials i culturals. Aquest dret a un nivell de vida adequat és el fonament de la protecció social en casos de vulnerabilitat o exclusió social o en risc d'estar-ho i, en conseqüència, comporta la responsabilitat dels poders públics davant les persones que per circumstàncies diverses es troben en aquestes situacions.

L'estratègia europea per a la protecció i la inclusió social (Estratègia europea 2020) proposa un enfocament global de la promoció de la integració de les persones més desfavorides a través del desenvolupament d'una estratègia integrada formada per tres pilars: uns mercats laborals que afavorisquen la inserció, un complement de recursos adequat i l'accés a serveis de qualitat.

Cal ressaltar igualment que mitjançant la Resolució 70/1, de 25 de setembre de 2015, de l'Assemblea General de Nacions Unides, per la qual s'aprova l'Agenda 2030 per al

II. TEXTOS EN TRAMITACIÓN

A. PROYECTOS DE LEY

Proyecto de ley, de la Generalitat, de renta valenciana de inclusión (RE número 70.336)

PRESIDENCIA DE LES CORTS

De acuerdo con el artículo 95.1 del Reglamento de Les Corts, se ordena la publicación en el *Butlletí Oficial de les Corts* del Proyecto de ley, de la Generalitat, de renta valenciana de inclusión (RE número 70.336), admitido a trámite por la Mesa de Les Corts en su reunión del 26 de julio de 2017.

Palau de les Corts
València, 26 de julio de 2017

El presidente
Enric Morera i Català

PROYECTO DE LEY, DE LA GENERALITAT,
DE RENTA VALENCIANA DE INCLUSIÓN

Exposición de motivos

I

El artículo 25 de la Declaración universal de derechos humanos y los diversos instrumentos de desarrollo de la misma reconocen a toda persona el derecho a un nivel de vida adecuado que asegure, a ella y a su familia, la salud y el bienestar y, en especial, la alimentación, el vestido, la vivienda, la asistencia médica y los servicios sociales necesarios. En términos semejantes se pronuncia el artículo 11 del Pacto internacional de los derechos económicos, sociales y culturales. Este derecho a un nivel de vida adecuado es el fundamento de la protección social en casos de vulnerabilidad o exclusión social o en riesgo de estarlo y, en consecuencia, comporta la responsabilidad de los poderes públicos ante las personas que por circunstancias diversas se encuentran en tales situaciones.

La estrategia europea para la protección y la inclusión social (Estrategia europea 2020) propone un enfoque global de la promoción de la integración de las personas más desfavorecidas a través del desarrollo de una estrategia integrada compuesta por tres pilares: unos mercados laborales que favorezcan la inserción, un complemento de recursos adecuado y el acceso a servicios de calidad.

Cabe resaltar igualmente que mediante la Resolución 70/1, de 25 de septiembre de 2015, de la Asamblea General de Naciones Unidas, por la que se aprueba la Agenda 2030 para

desenvolupament sostenible, es fixa, entre altres objectius i metes, reduir la desigualtat dins dels països i entre els països, i en particular, que des de 2015 fins a 2030 s'ha d'aconseguir progressivament, i mantenir el creixement dels ingressos del 40 % més pobre de la població a una taxa superior a la mitjana nacional de cada país i que s'ha de potenciar i promoure la inclusió social, econòmica i política de totes les persones, independentment de la seua edat, sexe, discapacitat, raça, ètnia, origen, religió o situació econòmica o cap altra condició.

D'altra banda, la Carta dels drets fonamentals de la Unió Europea, de 7 de desembre de 2000, amb la finalitat de combatre l'exclusió social i la pobresa, proclama el reconeixement del dret a «una ajuda social i a una ajuda a l'habitatge per a garantir una existència digna a tots aquells que no disposen de recursos suficients».

Les situacions de necessitat de les persones exigeixen dels poders públics una immediata i adequada resposta, d'acord amb els principis rector de la política social i econòmica reconeguts en el títol I de la Constitució espanyola. Així, aquests poders públics han de desenvolupar una acció eficaç de prevenció, tutela i intervenció a favor del benestar social de tota la població, fomentant amb això el desenvolupament comunitari, la cohesió social, la justícia distributiva, la igualtat d'oportunitats i una major qualitat de vida de la ciutadania.

II

En l'àmbit autonòmic, l'Estatut d'autonomia estableix, en el seu article 15, que «amb la finalitat de combatre la pobresa i facilitar la inserció social, la Generalitat garanteix el dret dels ciutadans valencians en estat de necessitat a la solidaritat i a una renda de ciutadania en els termes previstos en la llei».

Amb l'aplicació de l'article 15 de l'Estatut d'autonomia es va aprovar la Llei 9/2007, de 12 de març, de la Generalitat, de renda garantida de ciutadania de la Comunitat Valenciana i, posteriorment, el reglament que la desplega, mitjançant el Decret 93/2008, de 4 de juliol, del Consell. No obstant això, el transcurs dels anys i les noves realitats socials que han emergit han constatat que el sistema que es va engegar amb l'aprovació de les dues normes ja no es correspon amb les característiques i necessitats de la societat valenciana actual.

Així mateix, l'article 17 de la Llei 4/2012, de 15 d'octubre, per la qual s'aprova la Carta de drets socials de la Comunitat Valenciana, estableix que «la Generalitat garanteix el dret de la ciutadania a una renda mínima, en els termes previstos en la llei», i aquesta es configura com «una prestació econòmica de caràcter universal, que permet afavorir la inserció sociolaboral de les persones que manquen de recursos suficients per a mantenir un adequat benestar personal i familiar, atenent principis d'igualtat, solidaritat, subsidiarietat i complementarietat». Aquesta renda «serà gestionada per la xarxa pública de serveis socials, i la seua prestació queda vinculada al compromís de les persones destinatàries de promoure de manera activa la seua inserció sociolaboral».

el desarrollo sostenible, se fija, entre otros objetivos y metas, el de reducir la desigualdad dentro de los países y entre ellos, y en particular, que desde 2015 a 2030 se debe lograr progresivamente y mantener el crecimiento de los ingresos del 40 % más pobre de la población a una tasa superior a la media nacional de cada país y que se debe potenciar y promover la inclusión social, económica y política de todas las personas, independientemente de su edad, sexo, discapacidad, raza, etnia, origen, religión o situación económica u otra condición.

De otro lado, la Carta de los derechos fundamentales de la Unión Europea, de 7 de diciembre de 2000, con el fin de combatir la exclusión social y la pobreza, proclama el reconocimiento del derecho a «una ayuda social y a una ayuda a la vivienda para garantizar una existencia digna a todos aquellos que no dispongan de recursos suficientes».

Las situaciones de necesidad de las personas exigen de los poderes públicos una inmediata y adecuada respuesta, de acuerdo con los principios rectores de la política social y económica reconocidos en el título I de la Constitución española. Así, dichos poderes públicos deben desarrollar una acción eficaz de prevención, tutela e intervención en favor del bienestar social de toda la población, fomentando con ello el desarrollo comunitario, la cohesión social, la justicia distributiva, la igualdad de oportunidades y una mayor calidad de vida de la ciudadanía.

II

En el ámbito autonómico, el Estatuto de autonomía establece, en su artículo 15, que «con el fin de combatir la pobreza y facilitar la inserción social, la Generalitat garantiza el derecho de los ciudadanos valencianos en estado de necesidad a la solidaridad y a una renta de ciudadanía en los términos previstos en la ley».

Con la aplicación del artículo 15 del Estatuto de autonomía se aprobó la Ley 9/2007, de 12 de marzo, de la Generalitat, de renta garantizada de ciudadanía de la Comunitat Valenciana y, posteriormente, el reglamento que la desarrolla, mediante el Decreto 93/2008, de 4 de julio, del Consell. No obstante, el transcurso de los años y las nuevas realidades sociales que han emergido han constatado que el sistema que se puso en marcha con la aprobación de ambas normas ya no se corresponde con las características y necesidades de la sociedad valenciana actual.

Asimismo, el artículo 17 de la Ley 4/2012, de 15 de octubre, por la que se aprueba la Carta de derechos sociales de la Comunitat Valenciana, establece que «la Generalitat garantiza el derecho de la ciudadanía a una renta mínima, en los términos previstos en la ley», configurándose esta como «una prestación económica de carácter universal, que permite favorecer la inserción sociolaboral de las personas que carezcan de recursos suficientes para mantener un adecuado bienestar personal y familiar, atendiendo a principios de igualdad, solidaridad, subsidiariedad y complementariedad». Dicha renta «será gestionada por la red pública de servicios sociales, y su prestación queda vinculada al compromiso de las personas destinatarias de promover de modo activo su inserción sociolaboral».

III

La població empobrida o que es troba en risc de pobresa pateix les conseqüències de veure abatudes les seues condicions materials de vida i experimentar com desapareix la possibilitat d'aspirar a ser homes i dones lliures, en la mesura que no poden accedir al ple exercici dels seus drets de ciutadania. No es tracta simplement d'una qüestió de desigualtat social, es tracta de la llibertat de la majoria: qui no té l'existència material garantida no pot ser lliure.

La nova pobresa, colpejada per l'exclusió del mercat de treball, la precarietat laboral, l'esgotament o manca d'accés a altres prestacions, l'augment de la desigualtat, així com les conseqüències problemàtiques que es produeixen per la manca d'ingressos bàsics, necessita un nou model de renda que afavorisca la inclusió social i laboral de les persones vulnerables en risc d'exclusió, ja que l'actual renda garantida de ciutadania està superada per la realitat econòmica i tècnica d'intervenció social.

Els estudis disponibles sobre la pobresa i l'exclusió social, l'experiència del sistema públic de serveis socials, dels agents socials més representatius i de les organitzacions no governamentals implicades en la lluita contra l'exclusió social, posen de manifest una dimensió de la població en situació de pobresa greu i severa superior a la que l'habitualment és beneficiària dels programes i prestacions vigents.

A la Comunitat Valenciana ens trobem davant d'una situació d'alarma social, caracteritzada per, entre altres, els indicadors següents: elevada taxa de desocupació amb especial incidència en els menors de 25 anys; reducció gradual dels salaris mitjans; reducció de les rendes per unitats de consum que afecta tota la població; alt percentatge de treballadors i treballadores amb ingressos inferiors al salari mínim interprofessional, amb més incidència en les dones; descens acusat de les taxes de cobertura de les prestacions per desocupació; increment dels percentatges de risc de pobresa, que és molt més acusada —extensa i intensa— en les dones; increment del nombre de pensions no contributives en el període 2008-2015, amb imports mensuals mitjans en el límit de la pobresa severa; un gran nombre de pensions la quantia de les quals no arriba al llindar de pobresa relativa i severa; increment de la taxa de pobresa severa, que afecta actualment unes quatre-centes mil persones, una taxa de privació material severa que afecta més de tres-centes trenta mil valencianes i valencians o una taxa de risc de pobresa i exclusió social per a 2015 del 27,6 % del total de la població i que arriba al 32,6 % en el cas de menors. És a dir, que al voltant de 1.370.000 persones es troben en situació de pobresa o en risc de pobresa i exclusió social.

IV

L'augment del nombre i l'heterogeneïtat de les situacions de risc i empobriment, que afecten en l'actualitat sectors cada vegada més amplis de la societat de la Comunitat Valenciana, obliga a donar resposta a realitats diferents, de manera que no és suficient vincular el dret exclusivament a situacions d'exclusió, sinó també a persones i famílies empobrides que

III

La población empobrecida o que se encuentra en riesgo de pobreza sufre las consecuencias de ver abatidas sus condiciones materiales de vida y experimentar cómo desaparece la posibilidad de aspirar a ser hombres y mujeres libres, en la medida en que no pueden acceder al pleno ejercicio de sus derechos de ciudadanía. No se trata simplemente de una cuestión de desigualdad social, se trata de la libertad de la mayoría: quien no tiene la existencia material garantizada no puede ser libre.

La nueva pobreza, golpeada por la exclusión del mercado de trabajo, la precariedad laboral, el agotamiento o carencia de acceso a otras prestaciones, el aumento de la desigualdad, así como las consecuencias problemáticas que se producen por la carencia de ingresos básicos, precisa un nuevo modelo de renta que favorezca la inclusión social y laboral de las personas vulnerables en riesgo de exclusión, por estar superada la actual renta garantizada de ciudadanía por la realidad económica y técnica de intervención social.

Los estudios disponibles sobre la pobreza y exclusión social, la experiencia del sistema público de servicios sociales, de los agentes sociales más representativos y de las organizaciones no gubernamentales implicadas en la lucha contra la exclusión social, ponen de manifiesto una dimensión de la población en situación de pobreza grave y severa superior a la que la habitualmente es beneficiaria de los programas y prestaciones vigentes.

En la Comunitat Valenciana nos encontramos ante una situación de alarma social, caracterizada por, entre otros, los siguientes indicadores: elevada tasa de desempleo con especial incidencia en los menores de 25 años; reducción paulatina de los salarios medios; reducción de las rentas por unidades de consumo que afecta a toda la población; alto porcentaje de trabajadores y trabajadoras con ingresos inferiores al salario mínimo interprofesional, con incidencia mayor en las mujeres; descenso acusado de las tasas de cobertura de las prestaciones por desempleo; incremento de los porcentajes de riesgo de pobreza, siendo esta mucho más acusada —extensa e intensa— en las mujeres; incremento del número de pensiones no contributivas en el período 2008-2015, con importes mensuales medios en el límite de la pobreza severa; un gran número de pensiones cuya cuantía no alcanza el umbral de pobreza relativa y severa; incremento de la tasa de pobreza severa, que afecta actualmente a unas cuatrocientas mil personas, una tasa de privación material severa que afecta a más de trescientas treinta mil valencianas y valencianos o una tasa de riesgo de pobreza y exclusión social para 2015 del 27,6 % del total poblacional y que alcanza al 32,6 % en el caso de menores. Es decir, que alrededor de 1.370.000 personas se encuentran en situación de pobreza o en riesgo de pobreza y exclusión social.

IV

El aumento del número y heterogeneidad de las situaciones de riesgo y empobrecimiento, que afectan en la actualidad a sectores cada vez más amplios de la sociedad de la Comunitat Valenciana, obliga a dar respuesta a realidades diferentes, de forma que no es suficiente vincular el derecho exclusivamente a situaciones de exclusión, sino también a

no es troben necessàriament en aquesta situació d'exclusió social, però sí en risc de patir-la a causa del minvament dels seus ingressos. Situacions que, a més, no solament responen a motius estrictament socials, sinó també a la gradual precarització que experimenta el mercat laboral —contractes i salaris—, amb greu incidència en els perfils laborals menys qualificats i de les persones joves.

Les polítiques socials han de fer front a situacions de risc i processos d'empobriment que afecten sectors cada vegada més amplis de la societat valenciana, en els quals la pobresa o manca de rendes no van necessàriament unides a situacions d'exclusió.

V

En tot aquest marc, és més necessari concretar l'accés a un nou dret bàsic, subjectiu i de ciutadania que garantisca alhora una quantia econòmica mínima, juntament amb la posada en marxa de serveis tecnològics, tècnics i professionals que facen possible el dret a la inclusió social mitjançant l'acompanyament a les persones que ho necessiten i la prevenció de la situació de risc d'exclusió social per manca de mitjans econòmics suficients que garantisquen una qualitat de vida.

El projecte normatiu que ens ocupa té per objecte l'aprovació d'una nova regulació amb rang de llei, que pretén donar resposta de manera eficaç a la necessitat d'aquestes noves realitats socials, construint un nou paradigma en la configuració del dret reconegut en l'article 15 de l'Estatut d'autonomia de la Comunitat Valenciana abans mencionat, tant des del punt de vista material com del formal. Així com desenvolupar el dret fonamental dels valencians i valencianes als recursos i prestacions suficients per a viure de manera concorde amb la dignitat humana, i l'establiment pel Consell dels mitjans oportuns de prevenció i lluita contra l'exclusió social en l'àmbit territorial i competencial, atenent el cabal i els criteris comuns de la Unió Europea, complementant, si escau, el desenvolupament del sistema de protecció social establert a Espanya.

La Llei de renda valenciana d'inclusió pretén oferir una resposta digna i de justícia social, d'acord amb el principi d'eficiència i proporcionalitat, engegant una nova política autonòmica dirigida a superar les deficiències en matèria de lluita contra l'exclusió social, mitjançant l'establiment d'un sistema de garantia d'ingressos mínims, dirigit a superar les situacions de pobresa greu i severa, sobre la base de la unitat econòmica de convivència, com a prestació diferencial, complementària i subsidiària d'altres ingressos. Per a això és imprescindible comptar amb la implicació i col·laboració de la resta de sistemes de protecció social, fomentant la participació, en els processos d'inclusió social i laboral com a agents col·laboradors, de les entitats socials sense ànim de lucre.

La llei defineix, per primera vegada, la promoció de la inclusió social com una prestació bàsica dels serveis socials municipals i se la dota de mitjans professionals, programes i prestacions econòmiques, la qual cosa permetrà estendre i consolidar el sistema públic de serveis socials al conjunt de la Comunitat Valenciana.

personas y familias empobrecidas, que no se encuentran necesariamente en esta situación de exclusión social, pero sí en riesgo de padecerla debido a la merma de sus ingresos. Situaciones que, además, no solo responden a motivos estrictamente sociales, sino también a la paulatina precarización que está sufriendo el mercado laboral —contratos y salarios—, con grave incidencia en los perfiles laborales menos cualificados y de las personas jóvenes.

Las políticas sociales han de hacer frente a situaciones de riesgo y procesos de empobrecimiento que afectan a sectores cada vez más amplios de la sociedad valenciana, en los que la pobreza o carencia de rentas no van necesariamente unidas a situaciones de exclusión.

V

En todo este marco, es más necesario concretar el acceso a un nuevo derecho básico, subjetivo y de ciudadanía, que garantice a la vez una cuantía económica mínima, junto con la puesta en marcha de servicios tecnológicos, técnicos y profesionales que hagan posible el derecho a la inclusión social mediante el acompañamiento a las personas que así lo precisen y la prevención de las situaciones de riesgo de exclusión social por carencia de medios económicos suficientes que garanticen una calidad de vida.

El proyecto normativo que nos ocupa tiene por objeto la aprobación de una nueva regulación con rango de ley, que pretende dar respuesta de manera eficaz a la necesidad de esas nuevas realidades sociales, construyendo un nuevo paradigma en la configuración del derecho reconocido en el artículo 15 del Estatuto de autonomía de la Comunitat Valenciana antes citado, tanto desde el punto de vista material como formal. Así como desarrollar el derecho fundamental de los valencianos y valencianas a los recursos y prestaciones suficientes para vivir de forma acorde con la dignidad humana, el establecimiento por el Consell de los medios oportunos de prevención y lucha contra la exclusión social en el ámbito territorial y competencial, atendiendo al acervo y los criterios comunes de la Unión Europea, complementando, en su caso, el desarrollo del sistema de protección social establecido en España.

La Ley de renta valenciana de inclusión pretende ofrecer una respuesta digna y de justicia social, acorde con el principio de eficiencia y proporcionalidad, poniendo en marcha una nueva política autonómica dirigida a superar las deficiencias en materia de lucha contra la exclusión social, mediante el establecimiento de un sistema de garantía de ingresos mínimos, dirigido a superar las situaciones de pobreza grave y severa, sobre la base de la unidad económica de convivencia, como prestación diferencial, complementaria y subsidiaria de otros ingresos. Para ello se hace imprescindible contar con la implicación y colaboración del resto de sistemas de protección social, fomentando la participación, en los procesos de inclusión social y laboral como agentes colaboradores, de las entidades sociales sin ánimo de lucro.

La ley define, por primera vez, la promoción de la inclusión social como una prestación básica de los servicios sociales municipales y se le dota de medios profesionales, programas y prestaciones económicas, lo que permitirá extender y consolidar el sistema público de servicios sociales al conjunto de la Comunitat Valenciana.

D'aquesta manera, la llei aposta pel municipalisme, reconeixent com a actors principals en la inclusió social els municipis. Si bé les causes de les situacions d'exclusió social poden ser extraterritorials, el seu abordatge ha de ser territorial, des de la màxima proximitat. Per a això es garanteix la coordinació entre els departaments del Consell amb competències en matèries de l'àmbit de la llei i les diferents administracions públiques.

En efecte, la llei pretén impulsar el canvi i la transformació social a través de l'apoderamentament personal, utilitzant com a metodologia d'intervenció l'acció comunitària i com a instruments el diagnòstic social i els programes personalitzats d'inclusió social.

D'aquesta manera, la renda valenciana d'inclusió que es regula en la llei recolza en tres eixos fonamentals: el reconeixement del dret subjectiu d'una prestació econòmica per a cobrir necessitats bàsiques a la unitat de convivència que no té els recursos suficients per a la cobertura d'aquestes, el dret subjectiu de la inclusió social d'aquestes persones i la configuració de nous processos administratius, a través de l'administració electrònica i les TIC, de manera que es garantisca així el principi de transparència alhora que es convertisquen en més racionals, àgils i eficaços, ja que faciliten l'exercici efectiu dels dos drets.

En definitiva, la present llei, elaborada amb la participació de la ciutadania, entitats socials, agents socials i administracions públiques, és una resposta a la realitat social d'acord amb els principis de necessitat, eficàcia, proporcionalitat, seguretat jurídica, transparència i eficiència que han de presidir l'actuació de les administracions públiques.

VI

Aquesta llei disposa en la seua estructura i contingut del títol preliminar, que conté les previsions generals de la norma, com el seu objecte i la definició de les situacions d'exclusió social protegides i de les persones titulars, beneficiàries i destinatàries de la renda valenciana d'inclusió, juntament amb el nou reconeixement del dret a la inclusió social, que es configura com el dret a rebre els suports i l'acompanyament personalitzat orientat a la inclusió plena i efectiva en la societat.

Per la seua banda, el títol I estableix el règim jurídic de la renda valenciana d'inclusió, incloent-hi la seua conceptualització, les seues característiques, les modalitats que admet, els requisits d'accés, les incompatibilitats, l'import de la renda valenciana d'inclusió, en cada una de les seues modalitats, les regles per al càlcul de la prestació que corresponga en cada cas i els complementos a aquesta renda, entre altres aspectes.

En aquest sentit, destaca com a novetat, davant de l'anterior règim jurídic establert per l'esmentada llei 9/2007, de 12 de març, el desdoblament de la renda valenciana d'inclusió en dues grans modalitats, en funció del caràcter complementari o no de la prestació respecte d'altres ingressos procedents del treball o d'altres prestacions. Així, d'una banda es regula la renda complementària d'ingressos i, per una altra, la renda de garantia.

De esta manera, la ley apuesta por el municipalismo, reconociendo como actores principales en la inclusión social a los municipios. Si bien las causas de las situaciones de exclusión social pueden ser extraterritoriales, su abordaje debe ser territorial, desde la máxima proximidad. Para ello se garantiza la coordinación entre los departamentos del Consell con competencias en materias del ámbito de la ley y las diferentes administraciones públicas.

En efecto, la ley pretende impulsar el cambio y la transformación social a través del empoderamiento personal, utilizando como metodología de intervención la acción comunitaria y como instrumentos el diagnóstico social y los programas personalizados de inclusión social.

De este modo, la renta valenciana de inclusión que se regula en la ley se apoya en tres ejes fundamentales, a saber, el reconocimiento del derecho subjetivo de una prestación económica para cubrir necesidades básicas a la unidad de convivencia que carece de los recursos suficientes para la cobertura de las mismas, el derecho subjetivo de la inclusión social de dichas personas y la configuración de nuevos procesos administrativos, a través de la administración electrónica y las TIC, garantizando así el principio de transparencia a la vez que convirtiéndolos en más racionales, ágiles y eficaces, al facilitar el efectivo ejercicio de ambos derechos.

En definitiva, la presente ley, elaborada con la participación de la ciudadanía, entidades sociales, agentes sociales y administraciones públicas, es una respuesta a la realidad social acorde con los principios de necesidad, eficacia, proporcionalidad, seguridad jurídica, transparencia y eficiencia que deben presidir la actuación de las administraciones públicas.

VI

La presente ley dispone en su estructura y contenido del título preliminar, que contiene las previsions generales de la norma, como su objeto y la definición de las situaciones de exclusión social protegidas y de las personas titulares, beneficiarias y destinatarias de la renta valenciana de inclusión, junto con el novedoso reconocimiento del derecho a la inclusión social, que se configura como el derecho a recibir los apoyos y el acompañamiento personalizado orientado a la inclusión plena y efectiva en la sociedad.

Por su parte, el título I establece el régimen jurídico de la renta valenciana de inclusión, incluyendo su conceptualización, sus características, las modalidades que admite, los requisitos de acceso, las incompatibilidades, el importe de la renta valenciana de inclusión, en cada una de sus modalidades, las reglas para el cálculo de la prestación que en cada caso corresponda y los complementos a la misma, entre otros aspectos.

En este sentido, destaca como novedad, frente al anterior régimen jurídico establecido por la citada Ley 9/2007, de 12 de marzo, el desdoblamiento de la renta valenciana de inclusión en dos grandes modalidades, en función del carácter complementario o no de la prestación respecto de otros ingresos procedentes del trabajo o de otras prestaciones. Así, por un lado se regula la renta complementaria de ingresos y, por otro, la renta de garantía.

El títol II està dedicat a la regulació dels instruments d'inclusió social i inserció laboral, incloent-hi els acords, els programes personalitzats i els itineraris d'inclusió social, així com els itineraris d'inserció laboral. Aquests instruments es configuren com un dret per a aconseguir la inclusió educativa, social, econòmica o laboral i sanitària impulsant la coordinació formal entre els serveis socials municipals, els serveis públics d'ocupació i formació així com els serveis i les prestacions de la resta de sistemes de protecció social de competència autonòmica.

Es concreta també el paper que tindran els equips tècnics dels serveis socials municipals i s'opta per un model d'intervenció integral que aborde la situació de les persones des de tots els seus aspectes. Les persones que accedisquen als serveis socials municipals comptaran amb un o una professional de referència, que serà un treballador o treballadora social, d'acord amb el vigent Catàleg de referència de serveis socials, publicat pel Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, mitjançant la Resolució de 23 d'abril de 2013, de la Secretaria d'Estat de Serveis Socials i Igualtat, per la qual es publica l'Acord del Consell Territorial de Serveis Socials i del Sistema per a l'Autonomia i Atenció a les Dependències en el BOE de 16 de maig de 2013.

En el títol III s'estableix com a novetat l'eliminació de la distinció entre entitats municipals col·laboradores i no col·laboradores i s'aposta a favor de la municipalització en la instrucció, tramitació i seguiment de la renda de garantia, en les seues dues modalitats. Queden assignades les competències de resolució i pagament de la prestació que corresponga a la Generalitat, a través de les direccions territorials de la conselleria amb competències en matèria de renda valenciana d'inclusió. Aquestes direccions territorials seran, així mateix, les competents per a la instrucció i resolució de les sol·licituds de prestació de la renda complementària d'ingressos. Finalment, cal destacar que el termini de resolució s'estableix en quatre mesos i s'estableix, a més, el caràcter estimatori del silenci administratiu.

El títol IV conté les regles relatives al règim de finançament, a través dels corresponents crèdits pressupostaris destinats a satisfer el pagament de les prestacions econòmiques que es regulen en aquesta llei, que tindran el caràcter d'ampliables, i amb la possibilitat d'aportacions econòmiques que puguin efectuar sobre aquest tema les diputacions provincials a través dels convenis corresponents, en el marc de les relacions de col·laboració i cooperació entre administracions públiques.

El títol V estableix el règim competencial i organitzatiu, la distribució de competències i d'atribucions, en diferents graus de responsabilitat, entre la Generalitat, les entitats municipals i les diputacions provincials, a través dels instruments de cooperació, coordinació i participació que s'hi regulen.

El títol VI regula la planificació, coordinació, qualitat i avaluació de les polítiques del Consell en diferents àmbits sectorials, amb incidència directa en la lluita contra la pobresa i l'exclusió social, com són l'àmbit educatiu, l'ocupació, l'habitatge, la salut, la formació i els serveis socials, incloent-hi normes per a la millora de la qualitat, l'avaluació i el seguiment de la renda.

El título II está dedicado a la regulación de los instrumentos de inclusión social e inserción laboral, incluyendo los acuerdos, programas personalizados e itinerarios de inclusión social así como los itinerarios de inserción laboral. Dichos instrumentos se configuran como un derecho para lograr la inclusión educativa, social, económica o laboral y sanitaria impulsando la coordinación formal entre los servicios sociales municipales, los servicios públicos de empleo y formación así como los servicios y prestaciones del resto de sistemas de protección social de competencia autonómica.

Se concreta también el papel que desarrollarán los equipos técnicos de los servicios sociales municipales, optando por un modelo de intervención integral que aborde la situación de las personas desde todos sus aspectos. Las personas que accedan a los servicios sociales municipales contarán con un o una profesional de referencia, que será un trabajador o trabajadora social, de acuerdo con el vigente Catálogo de referencia de servicios sociales, publicado por el Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad, mediante la Resolución de 23 de abril de 2013, de la Secretaría de Estado de Servicios Sociales e Igualdad, por la que se publica el Acuerdo del Consejo Territorial de Servicios Sociales y del Sistema para la Autonomía y Atención a la Dependencias en el BOE de 16 de mayo de 2013.

En el título III se establece como novedad la eliminación de la distinción entre entidades municipales colaboradoras y no colaboradoras, apostando a favor de la municipalización en la instrucción, tramitación y seguimiento de la renta de garantía, en sus dos modalidades, quedando asignadas las competencias de resolución y pago de la prestación que corresponda a la Generalitat, a través de las direcciones territoriales de la conselleria con competencias en materia de renta valenciana de inclusión. Dichas direcciones territoriales serán, asimismo, las competentes para la instrucción y resolución de las solicitudes de prestación de renta complementaria de ingresos. Finalmente, merece destacar que el plazo de resolución se establece en cuatro meses, estableciéndose además el carácter estimatorio del silencio administrativo.

El título IV contiene las reglas relativas al régimen de financiación, a través de los correspondientes créditos presupuestarios destinados a satisfacer el pago de las prestaciones económicas que se regulan en esta ley, que tendrán el carácter de ampliables, y con la posibilidad de aportaciones económicas que puedan efectuar al respecto las diputaciones provinciales a través de los correspondientes convenios, en el marco de las relaciones de colaboración y cooperación entre administraciones públicas.

El título V establece el régimen competencial y organizativo, la distribución de competencias y de atribuciones, en diferentes grados de responsabilidad, entre Generalitat, las entidades municipales y las diputaciones provinciales, a través de los instrumentos de cooperación, coordinación y participación que allí se regulan.

El título VI regula la planificación, coordinación, calidad y evaluación de las políticas del Consell en distintos ámbitos sectoriales, con incidencia directa en la lucha contra la pobreza y la exclusión social, como son el ámbito educativo, el de empleo, la vivienda, la salud, la formación y los servicios sociales, incluyendo normas para la mejora de la calidad, evaluación y seguimiento de la renta.

El títol VII estableix el règim d'infraccions i sancions aplicable.

Finalment, es recullen les disposicions addicionals, transitòries, derogatòria i finals, incloent-hi el calendari d'implantació progressiva de la llei.

TÍTOL PRELIMINAR

DISPOSICIONS GENERALS

Article 1

Objecte

1. La present llei té per objecte establir, en el marc del sistema públic de serveis socials de la Comunitat Valenciana, el règim jurídic de la renda valenciana d'inclusió, definida en l'article 7, de manera que es garantisca amb això el dret subjectiu a una prestació econòmica per a cobrir necessitats bàsiques a la unitat de convivència que no tinga els recursos econòmics suficients per a la cobertura d'aquestes.

2. És també objecte d'aquesta llei la regulació dels instruments i les actuacions orientades tant a prevenir el risc d'exclusió com a mitigar les situacions d'exclusió personal, social i laboral, i a facilitar la inclusió de les persones que no tenen els recursos suficients per a la cobertura de les seues necessitats bàsiques. Aquests instruments i actuacions seran considerats com un dret subjectiu per a la inclusió social d'aquestes persones.

Article 2

Del dret a la inclusió social

1. A l'efecte d'aquesta llei, el dret a la inclusió social es defineix com el dret a rebre els suports i l'acompanyament personalitzat orientat a la inclusió plena i efectiva en la societat, en totes les seues dimensions, de manera que totes les persones obtinguen les oportunitats i els recursos necessaris per a participar plenament en la vida econòmica, social, laboral i cultural per a l'obtenció d'un nivell de vida i benestar considerat en cada moment adequat per al conjunt de la societat valenciana.

2. Seran titulars d'aquest dret totes les persones amb residència a la Comunitat Valenciana que es troben en situació d'exclusió social o de risc d'exclusió social i complisquen els requisits establits en l'article 12 de la present llei.

Article 3

De les situacions d'exclusió social

1. S'entén per situacions d'exclusió social o de risc d'exclusió social, a l'efecte d'aquesta llei, aquelles situacions en les quals les persones no tenen els recursos necessaris per a cobrir

El título VII establece el régimen de infracciones y sanciones aplicable.

Finalmente, se recogen las disposiciones adicionales, transitorias, derogatoria y finales, incluyendo el calendario de implantación progresiva de la ley.

TÍTULO PRELIMINAR

DISPOSICIONES GENERALES

Artículo 1

Objeto

1. La presente ley tiene por objeto establecer, en el marco del sistema público de servicios sociales de la Comunitat Valenciana, el régimen jurídico de la renta valenciana de inclusión, definida en el artículo 7, garantizando con ello el derecho subjetivo a una prestación económica para cubrir necesidades básicas a la unidad de convivencia que carezcan de los recursos económicos suficientes para la cobertura de las mismas.

2. Es también objeto de esta ley la regulación de los instrumentos y actuaciones orientadas, tanto a prevenir el riesgo de exclusión como a mitigar las situaciones de exclusión personal, social y laboral, y a facilitar la inclusión de las personas que carezcan de los recursos suficientes para la cobertura de sus necesidades básicas. Los citados instrumentos y actuaciones serán considerados como un derecho subjetivo para la inclusión social de dichas personas.

Artículo 2

Del derecho a la inclusión social

1. A efectos de esta ley, el derecho a la inclusión social se define como el derecho a recibir los apoyos y el acompañamiento personalizado orientado a la inclusión plena y efectiva en la sociedad, en todas sus dimensiones, de modo que todas las personas obtengan las oportunidades y los recursos necesarios para participar plenamente en la vida económica, social, laboral y cultural, para la obtención de un nivel de vida y bienestar considerado en cada momento adecuado para el conjunto de la sociedad valenciana.

2. Serán titulares de este derecho todas las personas con residencia en la Comunitat Valenciana que se encuentren en situación de exclusión social o de riesgo de exclusión social y cumplan los requisitos establecidos en el artículo 12 de la presente ley.

Artículo 3

De las situaciones de exclusión social

1. Se entiende por situaciones de exclusión social o de riesgo de exclusión social, a los efectos de esta ley, aquellas situaciones en las que las personas carecen de los recursos

les seues necessitats bàsiques i es troben en un estat de dificultat personal o social per a la seua inclusió social i, si és el cas, inserció laboral.

2. No obstant això, per a l'adequada identificació i valoració del risc d'exclusió, tenint en compte la seua multicausalitat i multifactorialitat, es desplegaran reglamentàriament criteris i instruments tècnics unificats que compten amb indicadors objectius i siguen capaços d'avaluar aquestes situacions per dimensions de vulnerabilitat i intensitat.

Article 4

Persones titulars, beneficiàries i destinatàries de la renda valenciana d'inclusió

1. A l'efecte de la present llei, les persones destinatàries de la renda valenciana d'inclusió seran tant la persona titular com les persones beneficiàries que componen la unitat de convivència definida en l'article següent, sent:

a) Titular, la persona a favor de la qual es concedeix la renda valenciana d'inclusió i que és la perceptora material d'aquesta, així com, si és el cas, a nom de la qual s'estableix el corresponent instrument d'inclusió social i, si és el cas, inserció laboral.

b) Beneficiàries i beneficiaris, la persona o persones que conviuen amb la persona titular com a membres de la unitat de convivència, segons es defineix en l'article 5 de la present llei.

c) Destinatàries i destinataris, la persona titular i la persona o persones beneficiàries a què es refereixen els apartats anteriors.

2. Amb caràcter excepcional, i sempre que es justifique expressament en l'informe social que a aquest efecte elaboren els i les treballadors socials dels serveis socials municipals, podran ser persones destinatàries de la renda valenciana d'inclusió aquelles persones en les quals, fins i tot no complint tots els requisits establits, concórreguen circumstàncies extraordinàries que les facen ser considerades en situació d'especial vulnerabilitat, d'acord amb el que s'establisca reglamentàriament.

Article 5

Unitat de convivència

1. A l'efecte de la present llei, s'entendrà com a unitat de convivència la formada per la persona titular de la renda amb caràcter individual, així com la formada per aquesta i altres persones que visquen amb ella en un mateix habitatge o allotjament en virtut de vincles matrimonials o d'una relació permanent anàloga a la conjugal, o filiació, siga quina siga la seua naturalesa, incloent-hi la tutela ordinària, de parentiu per consanguinitat fins al segon grau, o per afinitat fins al primer grau, o per una relació d'acolliment familiar, o de delegació de guarda amb finalitats d'adopció. També podran formar part de la unitat de convivència les persones menors d'edat que es troben sota la guarda de fet de la

necesarios para cubrir sus necesidades básicas y se encuentran en un estado de dificultad personal o social para su inclusión social y, en su caso, inserción laboral.

2. No obstante lo anterior, para la adecuada identificación y valoración del riesgo de exclusión, teniendo en cuenta su multicausalidad y multifactorialidad, reglamentariamente se desarrollarán criterios e instrumentos técnicos unificados que cuenten con indicadores objetivos y sean capaces de evaluar dichas situaciones por dimensiones de vulnerabilidad e intensidad.

Artículo 4

Personas titulares, beneficiarias y destinatarias de la renta valenciana de inclusión

1. A los efectos de la presente ley, las personas destinatarias de la renta valenciana de inclusión serán tanto la persona titular como la o las personas beneficiarias que componen la unidad de convivencia definida en el artículo siguiente, siendo:

a) Titular, la persona a cuyo favor se concede la renta valenciana de inclusión y que resulta ser la perceptora material de la misma, así como, en su caso, a cuyo nombre se establece el correspondiente instrumento de inclusión social y, en su caso, inserción laboral.

b) Beneficiarias y beneficiarios, la persona o personas que conviven con la persona titular como miembros de la unidad de convivencia, según se define en el artículo 5 de la presente ley.

c) Destinatarias y destinatarios, la persona titular y la persona o personas beneficiarias a que se refieren los apartados anteriores.

2. Con carácter excepcional, y siempre que así se justifique expresamente en el informe social que a tal efecto elaboren los y las trabajadoras sociales de los servicios sociales municipales, podrán ser personas destinatarias de la renta valenciana de inclusión aquellas personas en las que, aun no cumpliendo todos los requisitos establecidos, concurren circunstancias extraordinarias que las haga considerar en situación de especial vulnerabilidad, de acuerdo con lo que se establezca reglamentariamente.

Artículo 5

Unidad de convivencia

1. A los efectos de la presente ley, se entenderá como unidad de convivencia la formada por la persona titular de la renta con carácter individual, así como la formada por la misma y otras personas que convivan con esta en una misma vivienda o alojamiento en virtud de vínculos matrimoniales o de una relación permanente análoga a la conyugal, o filiación cualquiera que sea su naturaleza incluida la tutela ordinaria, de parentesco por consanguinidad hasta el segundo grado, o por afinidad hasta el primer grado, o por una relación de acogimiento familiar, o de delegación de guarda con fines de adopción. También podrán formar parte de la unidad de convivencia las personas menores de edad que se

persona titular de forma temporal i en les condicions que es determine reglamentàriament.

2. Sense perjudici del que estableix l'apartat anterior, i d'acord amb els requisits que s'establisquen reglamentàriament, podran ser destinatàries de la renda valenciana d'inclusió aquelles unitats de convivència que compartisquen habitatge o allotjament amb altres unitats de convivència entre les quals no hi haja cap vincle dels esmentats en l'apartat anterior, sempre que es justifique en l'informe social dels serveis socials municipals que aquestes unitats de convivència cohabituen de manera independent i autònoma.

3. Amb caràcter excepcional, d'acord amb els requisits i les condicions que s'establisquen reglamentàriament, i sempre que s'acredite aquesta qüestió mitjançant l'informe social que es realitzarà atenent la gravetat de la situació, podran tenir la consideració d'unitat de convivència independent, per un període màxim de 24 mesos, les persones que hagen establert, de forma sobrevinguda, el seu domicili en el mateix habitatge o allotjament amb una altra unitat de convivència, de manera independent i autònoma, sense perjudici del vincle que puguen mantenir amb aquelles, i es tracte de:

a) Persones que siguen víctimes d'explotació sexual o tràfic de persones, de violència de gènere o intrafamiliar.

b) Persones que hagen abandonat el seu domicili habitual, juntament amb els seus descendents, si és el cas, com a conseqüència d'una ruptura matrimonial per separació o divorci, o com a conseqüència de l'absència de recursos econòmics suficients per a sufragar les despeses d'allotjament, o per alguna altra situació extrema que així ho determine.

c) Persones o unitats de convivència que hagen patit un procés de desnonament del seu habitatge habitual i no siguen titulars del dret de propietat o d'ús d'un altre immoble.

d) Persones entre 16 i 24 anys amb menors d'edat a càrrec seu.

e) Persones entre 18 i 24 anys que hagen estat subjectes al sistema de protecció de menors o al sistema judicial de reeducació en algun període dels tres anys anteriors a la majoria d'edat.

f) Persones entre 16 i 18 anys que participen en programes per a la preparació de la vida independent com a complement a una mesura de protecció jurídica de la persona menor d'edat, d'acord a l'article 22 bis de la Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de mesures de protecció jurídica del menor, de modificació parcial del Codi civil i de la Llei d'enjudiciament civil.

4. En cap cas es podrà formar part de dues unitats de convivència amb caràcter simultani, excepte les persones menors d'edat en règim legal de guarda i custòdia compartida, d'acord amb el que s'establisca reglamentàriament.

encuentren bajo la guarda de hecho de la persona titular de forma temporal y en las condiciones que se determine reglamentariamente.

2. Sin perjuicio de lo establecido en el apartado anterior, y de acuerdo con los requisitos que se establezcan reglamentariamente, podrán ser destinatarias de la renta valenciana de inclusión aquellas unidades de convivencia que compartan vivienda o alojamiento con otras unidades de convivencia entre las que no exista ningún vínculo de los relacionados en el apartado anterior, siempre que se justifique en el informe social de los servicios sociales municipales que dichas unidades de convivencia cohabitan de forma independiente y autónoma.

3. Con carácter excepcional, de acuerdo con los requisitos y condiciones que se establezcan reglamentariamente, y siempre que se acredite dicho extremo mediante el informe social que se realizará atendiendo a la gravedad de la situación, podrán tener la consideración de unidad de convivencia independiente, por un período máximo de 24 meses, las personas que hayan establecido de forma sobrevenida su domicilio en la misma vivienda o alojamiento con otra unidad de convivencia, de forma independiente y autónoma, sin perjuicio del vínculo que puedan mantener con aquellas, y se trate de:

a) Personas víctimas de explotación sexual o trata, de violencia de género o intrafamiliar.

b) Personas que hayan abandonado su domicilio habitual, junto con sus descendientes, en su caso, como consecuencia de una ruptura matrimonial por separación o divorcio, o como consecuencia de la ausencia de recursos económicos suficientes para sufragar los gastos de alojamiento, o por alguna otra situación extrema que así lo determine.

c) Personas o unidades de convivencia que hayan sufrido un proceso de desahucio de su vivienda habitual y no sean titulares del derecho de propiedad o de uso de otro inmueble.

d) Personas entre 16 y 24 años con menores de edad a su cargo.

e) Personas entre 18 y 24 años que hayan estado sujetas al sistema de protección de menores o al sistema judicial de reeducación en algún período de los tres años anteriores a la mayoría de edad.

f) Personas entre 16 y 18 años que participen en programas para la preparación de la vida independiente como complemento a una medida de protección jurídica de la persona menor de edad, de acuerdo al artículo 22 bis de la Ley orgánica 1/1996, de 15 de enero, de medidas de protección jurídica del menor, de modificación parcial del Código Civil y de la Ley de enjuiciamiento civil.

4. En ningún caso se podrá formar parte de dos unidades de convivencia con carácter simultáneo, salvo las personas menores de edad en régimen legal de guarda y custodia compartida de acuerdo con lo que se establezca reglamentariamente.

Article 6*Habitatge o allotjament*

1. Es considera habitatge o allotjament el marc físic de residència permanent i independent on resideixen la persona o persones que componen la unitat de convivència.

2. S'assimilen a habitatge o allotjament aquells espais físics de residència col·lectiva utilitzats de manera independent per les unitats de convivència, d'acord amb els requisits que es determinen reglamentàriament.

TÍTOL I**LA RENDA VALENCIANA D'INCLUSIÓ****Article 7***Concepte de renda valenciana d'inclusió*

1. La renda valenciana d'inclusió és una prestació econòmica dirigida a millorar les situacions de vulnerabilitat econòmica, social, laboral i cultural de les persones que es configura com un dret subjectiu a percebre una quantitat econòmica per a cobrir les necessitats bàsiques en els termes establits en la present llei, i podrà estar vinculada als instruments i actuacions d'inclusió social i laboral regulats en aquesta llei, per a combatre la pobresa i facilitar la inclusió social, educativa i, si escau, la inserció laboral.

2. Per a aconseguir la seua finalitat, aquesta renda es coordinarà i complementarà amb les actuacions que es consideren necessàries per a aconseguir la inclusió social i, si és el cas, inserció laboral, per a facilitar l'accés a l'educació, la sanitat, l'habitatge, l'esport, la cultura, i els serveis d'ocupació i formació en igualtat d'oportunitats.

Article 8*Característiques*

La renda valenciana d'inclusió presenta, amb caràcter general, les característiques següents:

- a) És complementària respecte dels recursos econòmics de què dispose la persona titular i els membres integrants de la unitat de convivència, si escau, fins a l'import màxim que corresponga percebre en concepte de renda valenciana d'inclusió.
- b) És intransferible, per la qual cosa no podrà oferir-se en garantia d'obligacions, ni ser objecte de cessió total o parcial, ni de compensació o descompte, excepte per al reintegrament de les prestacions percebudes indegudament, ni podrà ser objecte de retenció o embargament, de conformitat amb el que estableixen el Codi civil, la Llei d'enjudiciament civil i altres normes de l'ordre civil.
- c) Es configura com a una prestació econòmica no condicionada a l'obligació de participar en activitats d'inclusió social o inserció laboral, sense perjudici del dret de les persones destinatàries d'aquesta a participar-hi, excepte en les

Artículo 6*Vivienda o alojamiento*

1. Se considera vivienda o alojamiento el marco físico de residencia permanente e independiente, donde residen la persona o personas que componen la unidad de convivencia.

2. Se asimilan a vivienda o alojamiento aquellos espacios físicos de residencia colectiva, utilizados de forma independiente por las unidades de convivencia, de acuerdo con los requisitos que se determinen reglamentariamente.

TÍTULO I**LA RENTA VALENCIANA DE INCLUSIÓN****Artículo 7***Concepto de renta valenciana de inclusión*

1. La renta valenciana de inclusión es una prestación económica dirigida a mejorar las situaciones de vulnerabilidad económica, social, laboral y cultural de las personas, que se configura como un derecho subjetivo a percibir una cantidad económica para cubrir las necesidades básicas en los términos establecidos en la presente ley, y podrá estar vinculada a los instrumentos y actuaciones de inclusión social y laboral regulados en la misma, para combatir la pobreza y facilitar la inclusión social, educativa y, en su caso, la inserción laboral.

2. Para alcanzar su finalidad, dicha renta se coordinará y complementará con las actuaciones que se consideren necesarias para conseguir la inclusión social y, en su caso, inserción laboral, facilitando el acceso a la educación, la sanidad, la vivienda, el deporte, la cultura, y a los servicios de empleo y formación en igualdad de oportunidades.

Artículo 8*Características*

La renta valenciana de inclusión presenta, con carácter general, las siguientes características:

- a) Es complementaria respecto de los recursos económicos de que disponga la persona titular y los miembros integrantes de la unidad de convivencia, en su caso, hasta el importe máximo que corresponda percibir en concepto de renta valenciana de inclusión.
- b) Es intransferible, por lo que no podrá ofrecerse en garantía de obligaciones, ni ser objeto de cesión total o parcial, ni de compensación o descuento, salvo para el reintegro de las prestaciones indebidamente percibidas, ni podrá ser objeto de retención o embargo de conformidad con lo establecido en el Código civil, en la Ley de enjuiciamiento civil y demás normas del orden civil.
- c) Se configura como una prestación económica no condicionada a la obligación de participar en actividades de inclusión social o inserción laboral, sin perjuicio del derecho de las personas destinatarias de la misma a participar en ellas, salvo

situacions previstes en l'article 14.1, lletres h i i, 14.2 i 14.3, en les quals serà preceptiva la participació, i del compliment de les obligacions inherents a aquesta prestació.

d) És una prestació periòdica i de durada indefinida, sempre que es mantinguen en el temps els requisits i les condicions que van originar el dret a la seua percepció i que permeten la seua renovació.

e) És incompatible amb la renúncia o la falta de sol·licitud de les prestacions econòmiques públiques a les quals tinguen dret les persones destinatàries, des de qualsevol dels sistemes de protecció social.

Article 9

Modalitats de la renda valenciana d'inclusió

1. La renda valenciana d'inclusió es constitueix en les següents modalitats de prestacions econòmiques, en funció de la situació de vulnerabilitat econòmica, social o laboral de la persona i la seua unitat de convivència:

a) Renda complementària d'ingressos, que comprèn les modalitats següents:

1. Renda complementària d'ingressos del treball.
2. Renda complementària d'ingressos per prestacions.

b) Renda de garantia, que comprèn les modalitats següents:

1. Renda de garantia d'ingressos mínims.
2. Renda de garantia d'inclusió social.

Article 10

Renda complementària d'ingressos

La renda complementària d'ingressos comprèn les modalitats de renda complementària d'ingressos procedents del treball i la de renda complementària d'ingressos procedents de prestacions.

a) La renda complementària d'ingressos del treball és la prestació periòdica, de naturalesa econòmica, dirigida a complementar el nivell d'ingressos de la unitat de convivència que, fins i tot disposant d'ingressos procedents del treball, compte amb un nivell mensual de recursos econòmics que siguen insuficients per a atendre les despeses associades a les necessitats bàsiques per al manteniment d'una vida digna i que no arriben a l'import que es determina per a aquesta modalitat de renda.

b) La renda complementària d'ingressos per prestacions és la prestació periòdica, de naturalesa econòmica, dirigida a complementar el nivell d'ingressos de la unitat de convivència que, fins i tot disposant d'ingressos procedents de certes pensions o prestacions socials que no siguen incompatibles, compte amb un nivell mensual de recursos econòmics que siguen insuficients per a fer front a les despeses associades al

las situaciones contempladas en el artículo 14.1, letras h e i, 14.2 y 14.3, en las que será preceptiva su participación, y del cumplimiento de las obligaciones inherentes a dicha prestación.

d) Es una prestación periódica y de duración indefinida, siempre que se mantengan en el tiempo los requisitos y condiciones que originaron el derecho a su percepción y que permitan su renovación.

e) Es incompatible con la renuncia o la falta de solicitud de las prestaciones económicas públicas a las que tengan derecho las personas destinatarias, desde cualquiera de los sistemas de protección social.

Artículo 9

Modalidades de la renta valenciana de inclusión

1. La renta valenciana de inclusión se constituye en las siguientes modalidades de prestaciones económicas, en función de la situación de vulnerabilidad económica, social o laboral de la persona y su unidad de convivencia:

a) Renta complementaria de ingresos, que comprende las siguientes modalidades:

1. Renta complementaria de ingresos del trabajo.
2. Renta complementaria de ingresos por prestaciones.

b) Renta de garantía, que comprende las siguientes modalidades:

1. Renta de garantía de ingresos mínimos.
2. Renta de garantía de inclusión social.

Artículo 10

Renta complementaria de ingresos

La renta complementaria de ingresos comprende las modalidades de renta complementaria de ingresos procedentes del trabajo y la de renta complementaria de ingresos procedentes de prestaciones.

a) La renta complementaria de ingresos del trabajo es la prestación periódica, de naturaleza económica, dirigida a complementar el nivel de ingresos de la unidad de convivencia que, aun disponiendo de ingresos procedentes del trabajo, cuente con un nivel mensual de recursos económicos que resultan insuficientes para atender los gastos asociados a las necesidades básicas para el mantenimiento de una vida digna y que no alcanzan el importe que se determina para esta modalidad de renta.

b) La renta complementaria de ingresos por prestaciones es la prestación periódica, de naturaleza económica, dirigida a complementar el nivel de ingresos de la unidad de convivencia que, aun disponiendo de ingresos procedentes de ciertas pensiones o prestaciones sociales que no sean incompatibles, cuente con un nivel mensual de recursos económicos que resultan insuficientes para hacer frente a los

manteniment d'una vida digna i que no arriben a l'import per a aquesta modalitat de renda.

Reglamentàriament s'establiran les prestacions que seran susceptibles de ser complementades amb la renda valenciana d'inclusió, així com els seus requisits i condicions de compatibilitat.

Article 11

Renda de garantia

1. La renda de garantia comprèn les modalitats de renda de garantia d'ingressos mínims i la de renda de garantia d'inclusió social.

a) La renda de garantia d'ingressos mínims és la prestació periòdica, de naturalesa econòmica, dirigida a les unitats de convivència en situació d'exclusió social o de risc d'exclusió social el nivell de recursos econòmics de les quals no arribe a l'import corresponent de la renda de garantia d'ingressos mínims i siga insuficient per a atendre les despeses associades a les necessitats bàsiques de la vida diària.

b) La renda de garantia d'inclusió social és la prestació periòdica, de naturalesa econòmica, dirigida a garantir el dret a la inclusió a les unitats de convivència en situació d'exclusió social o de risc d'exclusió social el nivell de recursos econòmics de les quals no arribe a l'import de la renda de garantia d'inclusió social i siga insuficient per a atendre les despeses associades a les necessitats bàsiques de la vida diària i en la qual la persona titular o la persona o persones beneficiàries subscriuen voluntàriament l'acord d'inclusió social regulat en l'article 18 d'aquesta llei i el seu desplegament reglamentari.

2. La renda de garantia té caràcter subsidiari de les prestacions econòmiques vigents i previstes en la resta de sistemes de protecció social, tant estatals com autonòmics, a les quals puguen tenir dret les persones destinatàries, i es constitueix com l'últim recurs de protecció social al qual poder accedir.

3. Reglamentàriament s'establiran els casos en què, excepcionalment, i per prescripció del treballador o treballadora social dels serveis socials municipals, es podrà prescindir de la subscripció de l'acord per al compliment del programa personalitzat d'inclusió, sense perjudici del seguiment corresponent per part de l'equip tècnic dels serveis socials municipals, d'acord amb els requisits que es desplegaran reglamentàriament.

Article 12

Requisits d'accés

1. Amb caràcter general, tindran dret a la renda valenciana d'inclusió, sense perjudici del que estableix l'apartat 2 de l'article 4, aquelles persones que complisquen els requisits següents:

a) Estar empadronades o tenir la residència efectiva durant una suma mínima de 12 mesos, de manera continuada, en qualsevol municipi o municipis de la Comunitat Valenciana,

gastos asociados al mantenimiento de un vida digna y que no alcanzan el importe para esta modalidad de renta.

Reglamentariamente se establecerán las prestaciones que serán susceptibles de ser complementadas con la renta valenciana de inclusión, así como sus requisitos y condiciones de compatibilidad.

Artículo 11

Renta de garantía

1. La renta de garantía comprende las modalidades de renta de garantía de ingresos mínimos y la de renta garantía de inclusión social.

a) La renta de garantía de ingresos mínimos es la prestación periódica, de naturaleza económica, dirigida a las unidades de convivencia en situación de exclusión social o de riesgo de exclusión social cuyo nivel de recursos económicos no alcance el importe correspondiente de la renta de garantía de ingresos mínimos, resultando insuficiente para atender los gastos asociados a las necesidades básicas de la vida diaria.

b) La renta de garantía de inclusión social es la prestación periódica, de naturaleza económica, dirigida a garantizar el derecho a la inclusión a las unidades de convivencia en situación de exclusión social o de riesgo de exclusión social cuyo nivel de recursos económicos no alcance el importe la renta de garantía de inclusión social, resultando insuficiente para atender los gastos asociados a las necesidades básicas de la vida diaria y en la que la persona titular o la persona o personas beneficiarias suscriban voluntariamente el acuerdo de inclusión social regulado en el artículo 18 de esta ley y su desarrollo reglamentario.

2. La renta de garantía tiene carácter subsidiario de las prestaciones económicas vigentes y previstas en el resto de sistemas de protección social, tanto estatales como autonómicos, a las que pudieran tener derecho la o las personas destinatarias, constituyéndose como el último recurso de protección social al que poder acceder.

3. Reglamentariamente se establecerán los casos en que, excepcionalmente, y por prescripción del trabajador o trabajadora social de los servicios sociales municipales, se podrá prescindir de la suscripción del acuerdo para el cumplimiento del programa personalizado de inclusión, sin perjuicio del oportuno seguimiento por el equipo técnico de los servicios sociales municipales, de acuerdo a los requisitos que se desarrollarán reglamentariamente.

Artículo 12

Requisitos de acceso

1. Con carácter general tendrán derecho a la renta valenciana de inclusión, sin perjuicio de lo establecido en el apartado 2 del artículo 4, aquellas personas que cumplan los siguientes requisitos:

a) Estar empadronadas o tener la residencia efectiva durante una suma mínima de 12 meses, de forma continuada, en cualquier municipio o municipios de la Comunitat Valenciana,

immediatament anteriors a la data de la sol·licitud, o un total de 5 anys, de manera continuada o interrompuda, dels 10 immediatament anteriors a la sol·licitud, i estar empadronada a la Comunitat Valenciana i amb residència efectiva els últims 6 mesos anteriors a la sol·licitud, excepte les persones refugiades, asilades i les víctimes de violència de gènere o d'explotació sexual o tràfic de persones, a les quals no s'exigirà temps mínim de residència.

b) No disposar de recursos econòmics o, en cas de tenir-ne, que aquests siguin inferiors a la quantia mensual de la modalitat de renda valenciana d'inclusió que puga correspondre a la persona titular o a la unitat de convivència. No es comptabilitzaran com a ingressos els establits en l'article 16.4 d'aquesta llei.

c) No disposar de béns mobles o immobles, diferents als de l'habitatge habitual, sobre els quals es posseïska un dret de propietat, possessió, usufruct o qualsevol altre que, per les seues característiques, valoració, possibilitat d'explotació o venda, indique l'existència de mitjans suficients i superiors a l'import de la renda valenciana d'inclusió, d'acord a la seua modalitat i la unitat de convivència, de la manera que es determinarà reglamentàriament.

d) No ocupar una plaça en un centre d'atenció residencial, llevat d'aquells casos en que així es determine reglamentàriament.

2. Les persones menors de 25 anys, a més dels requisits establits en l'apartat 1 d'aquest article, hauran de complir de la manera que es determinarà reglamentàriament algun d'aquests requisits:

a) Ser major de 18 anys i haver romàs en situació d'alta en qualsevol dels règims que integren el sistema de la seguretat social durant almenys dos anys abans de la sol·licitud de la renda valenciana d'inclusió, i sempre que s'acredite haver tingut anteriorment a la sol·licitud una llar independent de la família d'origen.

b) Ser major de 18 anys i haver estat subjecte, en algun període dels tres anys anteriors a la majoria d'edat, a una mesura administrativa de protecció de menors, o del sistema judicial de reeducació, en les condicions que s'establisquen reglamentàriament.

c) Ser major de 18 anys i trobar-se en situació de dependència o diversitat funcional.

d) Ser major de 16 anys i tenir a càrrec seu persones amb diversitat funcional, en situació de dependència o menors d'edat, ser víctima d'explotació sexual o tracta, o víctima de violència de gènere o intrafamiliar.

e) Ser major de 16 anys i participar en programes de preparació per a la vida independent dels menors, d'acord a l'article 22 bis de la Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de mesures de protecció jurídica del menor, de modificació parcial del Codi civil i de la Llei d'enjudiciament civil.

3. No podran accedir a la renda valenciana d'inclusió les persones en qui concórreguen alguna de les circumstàncies següents:

inmediatamente anteriores a la fecha de la solicitud, o un total de 5 años, de forma continuada o interrumpida, de los 10 inmediatamente anteriores a la solicitud, debiendo estar empadronada en la Comunitat Valenciana y con residencia efectiva los últimos 6 meses anteriores a la solicitud, excepto las personas refugiadas, asiladas y las víctimas de violencia de género o de explotación sexual o trata, a las que no se exigirá tiempo mínimo de residencia.

b) No disponer de recursos económicos o, en caso de disponer de alguno, que estos sean inferiores a la cuantía mensual de la modalidad de renta valenciana de inclusión que pudiera corresponder al titular o la unidad de convivencia. No se contabilizarán como ingresos los establecidos en el artículo 16.4 de esta ley.

c) No disponer de bienes muebles o inmuebles, distintos a los de la vivienda habitual, sobre los que se posea un derecho de propiedad, posesión, usufructo o cualquier otro que, por sus características, valoración, posibilidad de explotación o venta, indique la existencia de medios suficientes y superiores al importe de la renta valenciana de inclusión, de acuerdo a su modalidad y la unidad de convivencia, de la forma que se determinará reglamentariamente.

d) No ocupar una plaza en centro de atención residencial, excepto en los casos en que así se determine reglamentariamente.

2. Las personas menores de 25 años, además de los requisitos establecidos en el apartado 1 de este artículo, deberán cumplir en la forma que se determinará reglamentariamente alguno de estos requisitos:

a) Ser mayor de 18 años y haber permanecido en situación de alta en cualquiera de los regímenes que integran el sistema de la seguridad social durante al menos dos años antes de la solicitud de la renta valenciana de inclusión, y siempre que se acredite haber tenido anteriormente a la solicitud un hogar independiente de la familia de origen.

b) Ser mayor de 18 años y haber estado sujeto en algún periodo de los tres años anteriores a la mayoría de edad, a una medida administrativa de protección de menores, o del sistema judicial de reeducación, en las condiciones que se desarrollen reglamentariamente.

c) Ser mayor de 18 años y encontrarse en situación de dependencia o diversidad funcional.

d) Ser mayor de 16 años y tener a su cargo personas con diversidad funcional, en situación de dependencia o menores de edad, ser víctima de explotación sexual o trata, o víctima de violencia de género o intrafamiliar.

e) Ser mayor de 16 años y participar en programas de preparación para la vida independiente de los menores de acuerdo al artículo 22 bis de la Ley orgánica 1/1996, de 15 de enero, de medidas de protección jurídica del menor, de modificación parcial del Código civil y de la Ley de enjuiciamiento civil.

3. No podrán acceder a la renta valenciana de inclusión las personas en quienes concurren alguna de las siguientes circunstancias:

a) Quan un dels membres de la unitat de convivència tinga dret legalment a percebre una pensió compensatòria o alimentària i no la reba, sense haver fet ús del seu dret a percebre-la, o renuncié voluntàriament a percebre-la, excepte quan la persona titular de la renda valenciana d'inclusió acredite ser víctima de violència de gènere o es trobe en altres supòsits excepcionals que justifiquen no fer-ne ús o renuncié a aquest dret, segons es determine reglamentàriament.

b) La renúncia de drets o la falta de sol·licitud de les prestacions econòmiques públiques a les quals tinga dret qualsevol membre de la unitat de convivència tant en el moment de la sol·licitud com en el temps de vigència de la percepció de la renda valenciana d'inclusió.

Article 13

Incompatibilitats

La renda valenciana d'inclusió estarà subjecta a les incompatibilitats següents:

1. Només podrà concedir-se una prestació per unitat de convivència.
2. La percepció per la persona titular d'altres prestacions econòmiques que tinguen per finalitat la inclusió social, la inserció laboral o la garantia d'uns ingressos mínims diferents a la renda valenciana d'inclusió regulada en aquesta llei, excepte en els supòsits regulats en l'apartat 4 de l'article 16 de la present llei.

Article 14

Obligacions de les persones titulars i beneficiàries

1. Les persones titulars de la renda valenciana d'inclusió, siga quina siga la modalitat de prestació a la qual accedisquen, assumiran les obligacions següents:

a) Destinar la quantia econòmica de la prestació a la finalitat per a la qual s'ha atorgat.

b) Comunicar, en el termini màxim d'un mes, els fets sobrevinguts que, de conformitat amb el que disposa aquesta llei, pugué donar lloc a la modificació, suspensió o extinció del dret a la prestació.

c) Reclamar, durant tot el període de duració de la prestació, qualsevol dret econòmic que puga correspondre a qualsevol membre de la unitat de convivència per qualsevol títol i exercir les accions corresponents per a fer-lo efectiu.

d) Mantenir l'empadronament i la residència efectiva a la Comunitat Valenciana durant tot el període de percepció de la prestació.

e) Comunicar, en el termini màxim d'un mes, qualsevol canvi relatiu al domicili habitual de la unitat de convivència o el canvi del domicili facilitat, a l'efecte de notificacions als serveis socials municipals i, si és el cas, als serveis públics d'ocupació.

a) Cuando uno de los miembros de la unidad de convivencia tenga derecho legalmente a percibir una pensión compensatoria o alimenticia y no la reciba, sin haber hecho uso de su derecho para percibirla, o renuncié voluntariamente a su percepción, excepto cuando el titular de la renta valenciana de inclusión acredite ser víctima de violencia de género, o se encuentre en otros supuestos excepcionales que justifiquen no hacer uso o la renuncia del citado derecho según se determine reglamentariamente.

b) La renuncia de derechos o la falta de solicitud de las prestaciones económicas públicas a las que tenga derecho cualquier miembro de la unidad de convivencia tanto en el momento de la solicitud como en el tiempo de vigencia de la percepción de la renta valenciana de inclusión.

Artículo 13

Incompatibilidades

La renta valenciana de inclusión estará sujeta a las siguientes incompatibilidades:

1. Solo podrá concederse una prestación por unidad de convivencia.
2. La percepción por la persona titular de otras prestaciones económicas que tengan por finalidad la inclusión social, la inserción laboral o la garantía de unos ingresos mínimos diferentes a la renta valenciana de inclusión regulada en esta ley, excepto en los supuestos contemplados en el apartado 4 del artículo 16 de la presente ley.

Artículo 14

Obligaciones de las personas titulares y beneficiarias

1. Las personas titulares de la renta valenciana de inclusión, cualquiera que sea la modalidad de prestación a la que accedan, asumirán las siguientes obligaciones:

a) Destinar la cuantía económica de la prestación a la finalidad para la cual se ha otorgado.

b) Comunicar, en el plazo máximo de un mes, los hechos sobrevenidos que, de conformidad con lo dispuesto en la presente ley, pudieran dar lugar a la modificación, suspensión o extinción del derecho a la prestación.

c) Reclamar, durante todo el periodo de duración de la prestación, cualquier derecho económico que les pueda corresponder a cualquier miembro de la unidad de convivencia por cualquier título y ejercitar las acciones correspondientes para hacerlo efectivo.

d) Mantener el empadronamiento y la residencia efectiva en la Comunitat Valenciana durante todo el periodo de percepción de la prestación.

e) Comunicar, en el plazo máximo de un mes, cualquier cambio relativo al domicilio habitual de la unidad de convivencia o el cambio del domicilio facilitado a efectos de notificaciones a los servicios sociales municipales y, en su caso, a los servicios públicos de empleo.

f) Reintegrar l'import de les prestacions indegudament percebudes o percebudes en una quantia indeguda.

g) Comparèixer i atendre els requeriments de l'administració i col·laborar amb les actuacions de comprovació, seguiment i revisió que aquesta duga a terme, sense perjudici, si escau, de les especificitats que s'hagen previst en els instruments de seguiment, inclusió social o inserció laboral.

h) Participar en el projecte d'intervenció social i educatiu familiar establert a partir de la declaració de la situació de risc del menor, d'acord amb l'article 17 de la Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor, de modificació parcial del Codi civil i de la Llei d'enjudiciament civil, que recull els casos de risc i desamparament de menors, quan la unitat de convivència està sent objecte d'intervenció per part de l'entitat pública de protecció de menors.

i) Participar en el pla individualitzat de protecció o, si és el cas, en el programa de reintegració familiar, d'acord amb l'article 19 bis de la Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor, de modificació parcial del Codi civil i de la Llei d'enjudiciament civil, quan la unitat de convivència està sent objecte d'intervenció per part de l'entitat pública de protecció de menors.

j) Facilitar l'actuació del personal tècnic de l'administració per a avaluar la seua situació i les possibles modificacions futures, així com per a efectuar el seguiment i l'avaluació dels instruments d'inclusió social i inserció laboral, si escau.

k) Totes aquelles que es deriven de l'objecte i finalitat de la renda valenciana d'inclusió i que es determinen reglamentàriament, així com les que es puguin derivar, si és el cas, de l'instrument d'inclusió social o d'inserció laboral.

2. En el cas de persones titulars de la renda complementària d'ingressos del treball, a més de les obligacions establides en l'apartat anterior estaran obligades a ser demandants de millora d'ocupació, tant en el moment de presentar la sol·licitud com durant el període de concessió de la prestació, i hauran de participar en accions d'orientació, formació i millora de l'ocupabilitat, si ho determinen així els serveis públics d'ocupació i el desplegament reglamentari.

3. Les persones titulars de la renda de garantia d'inclusió social i, si és el cas, la o les persones beneficiàries de la unitat de convivència, d'acord amb els programes personalitzats d'inclusió, a més de les obligacions establides en l'apartat 1 anterior, tindran les següents:

a) Complir els compromisos i les obligacions específics que s'hagen acordat en el programa personalitzat d'inclusió.

b) Comparèixer, quan haja sigut prèviament requerit, davant dels serveis socials competents, el servei públic d'ocupació i les entitats sense ànim de lucre que figuren inscrites en el Registre General dels Titulars d'Activitats d'Acció Social i dels Serveis i Centres d'Acció Social a la Comunitat Valenciana (d'ara endavant, Registre de Titulars d'Activitats d'Acció Social) i estiguen desenvolupant itineraris en col·laboració

f) Reintegrar el importe de las prestaciones indebidamente percibidas o percibidas en cuantía indebida.

g) Comparecer y atender los requerimientos de la administración y colaborar con las actuaciones de comprobación, seguimiento y revisión que esta lleve a cabo, sin perjuicio, en su caso, de las especificidades que se hayan previsto en los instrumentos de seguimiento, inclusión social o inserción laboral.

h) Participar en el proyecto de intervención social y educativo familiar establecido a partir de la declaración de la situación de riesgo del menor de acuerdo al artículo 17 de la Ley orgánica 1/1996, de 15 de enero, de protección jurídica del menor, de modificación parcial del Código civil y de la Ley de enjuiciamiento civil, que recoge los casos de riesgo y desamparo de menores, cuando la unidad de convivencia está siendo objeto de intervención por parte de la entidad pública de protección de menores.

i) Participar en el plan individualizado de protección o, en su caso, en el programa de reintegración familiar de acuerdo al artículo 19 bis de la Ley orgánica 1/1996, de 15 de enero, de protección jurídica del menor, de modificación parcial del Código civil y de la Ley de enjuiciamiento civil, cuando la unidad de convivencia está siendo objeto de intervención por parte de la entidad pública de protección de menores.

j) Facilitar la actuación del personal técnico de la administración para evaluar su situación y las posibles modificaciones futuras, así como para efectuar el seguimiento y evaluación de los instrumentos de inclusión social e inserción laboral, en su caso.

k) Todas aquellas que se deriven del objeto y finalidad de la renta valencia de inclusión y que se determinen reglamentariamente, así como las que puedan derivarse, en su caso, del instrumento de inclusión social o de inserción laboral.

2. En el caso de personas titulares de la renta complementaria de ingresos del trabajo, además de las obligaciones establecidas en el apartado anterior, estarán obligadas a ser demandantes de mejora de empleo, tanto en el momento de presentar la solicitud como durante el periodo de concesión de la prestación, y deberán participar en acciones de orientación, formación y mejora de la empleabilidad, si así se determinara por parte de los servicios públicos de empleo y el desarrollo reglamentario.

3. Las personas titulares de la renta de garantía de inclusión social y, en su caso, la o las personas beneficiarias de la unidad de convivencia, de acuerdo a los programas personalizados de inclusión, además de las obligaciones establecidas en el apartado 1 anterior, tendrán las siguientes:

a) Cumplir con los compromisos y obligaciones específicas que se hayan acordado en el programa personalizado de inclusión.

b) Comparecer cuando haya sido previamente requerido ante los servicios sociales competentes, el servicio público de empleo y las entidades sin ánimo de lucro que figuren inscritas en el Registro General de los Titulares de Actividades de Acción Social y de los Servicios y Centros de Acción Social en la Comunidad Valenciana (en adelante, Registro de Titulares de Actividades de Acción Social) y estén

amb els serveis socials municipals o el servei públic d'ocupació.

c) Sol·licitar la inscripció com a demandant d'ocupació i participar en les accions de millora de l'ocupabilitat en les quals fóra prescrit en l'itinerari corresponent, una vegada determinades la idoneïtat i l'aptitud per a això.

d) Participar en l'itinerari d'inclusió social desenvolupat pels serveis socials o en col·laboració amb entitats sense ànim de lucre que figuren inscrites en el Registre de Titulars d'Activitats d'Acció Social, o en l'itinerari d'inserció laboral desenvolupat pels serveis públics d'ocupació o per entitats socials acreditades per a això.

Article 15

Import de la renda valenciana d'inclusió

1. Per a la renda complementària d'ingressos del treball, els ingressos mínims garantits es definiran com a percentatges del salari mínim interprofessional (SMI) mensual vigent calculat en dotze mensualitats, per a la unitat de convivència definida en l'article 5 d'aquesta llei, d'acord amb el nombre de membres, en els termes següents:

a) Una persona: 80 % de l'SMI.

b) Dues persones: 95 % de l'SMI.

c) Tres o més persones: 115 % de l'SMI.

2. Per a la renda complementària d'ingressos per prestacions s'establirà reglamentàriament el tipus de prestacions que podran ser complementades, d'acord amb la legislació corresponent que les regula i amb el règim d'incompatibilitats entre aquestes. En aquests casos, la quantia de la renda complementària, quan els ingressos econòmics de la unitat de convivència no superen l'import màxim indicat en l'apartat anterior, correspondrà al percentatge que s'establirà reglamentàriament respecte a l'indicador públic de rendes d'efectes múltiples (IPREM) calculat en dotze mensualitats.

3. Per a la renda de garantia d'ingressos mínims, els ingressos mínims garantits es definiran com a percentatges de l'IPREM vigent en cada moment calculat en dotze mensualitats, per a la unitat de convivència definida en l'article 5 d'aquesta llei, d'acord amb el nombre de membres, en els termes següents:

a) Una persona: 50 % de l'IPREM.

b) Dues persones: 54 % de l'IPREM.

c) Tres persones: 58 % de l'IPREM.

d) Quatre persones: 62 % de l'IPREM.

e) Cinc persones: 66 % de l'IPREM.

f) Sis o més persones: 70 % de l'IPREM.

4. Per a la renda de garantia d'inclusió social, els ingressos mínims garantits inclouran el suport econòmic als processos

desarrollando itinerarios en colaboración con los servicios sociales municipales o el servicio público de empleo.

c) Solicitar la inscripción como demandante de empleo y participar en las acciones de mejora de la empleabilidad en las que fuese prescrito en el correspondiente Itinerario, una vez determinada la idoneidad y aptitud para ello.

d) Participar en el itinerario de inclusión social desarrollado por los servicios sociales o en colaboración por entidades sin ánimo de lucro que figuren inscritas en el Registro de Titulares de Actividades de Acción Social, o en el itinerario de inserción laboral desarrollado por los servicios públicos de empleo o por entidades sociales acreditadas para ello.

Artículo 15

Importe de la renta valenciana de inclusión

1. Para la renta complementaria de ingresos del trabajo, los ingresos mínimos garantizados se definirán como porcentajes del salario mínimo interprofesional (SMI) mensual vigente calculado en 12 mensualidades, para la unidad de convivencia definida en el artículo 5 de esta ley, de acuerdo al número de miembros en los términos siguientes:

a) Una persona: 80 % del SMI.

b) Dos personas: 95 % del SMI.

c) Tres o más personas: 115 % del SMI.

2. Para la renta complementaria de ingresos por prestaciones se establecerá reglamentariamente el tipo de prestaciones que podrán ser complementadas, de acuerdo a la correspondiente legislación que las regula y el régimen de incompatibilidades entre ellas. En estos casos, la cuantía de la renta complementaria, cuando los ingresos económicos de la unidad de convivencia no superen el importe máximo indicado en el apartado anterior, corresponderá al porcentaje que se establecerá reglamentariamente respecto al indicador público de rentas de efectos múltiples (IPREM) calculado en 12 mensualidades.

3. Para la renta de garantía de ingresos mínimos los ingresos mínimos garantizados se definirán como porcentajes del IPREM vigente en cada momento calculado en 12 mensualidades, para la unidad de convivencia definida en el artículo 5 de esta ley, de acuerdo al número de miembros en los términos siguientes:

a) Una persona: 50 % del IPREM.

b) Dos personas: 54 % del IPREM.

c) Tres personas: 58 % del IPREM.

d) Cuatro personas: 62 % del IPREM.

e) Cinco personas: 66 % del IPREM.

f) Seis o más personas: 70 % del IPREM.

4. Para la renta de garantía de inclusión social los ingresos mínimos garantizados incluirán el apoyo económico a los

d'inclusió social i inserció laboral vinculat als acords, i itineraris en els termes previstos en el títol II d'aquesta llei, i es definiran com a percentatges de l'IPREM vigent en cada moment calculat en dotze mensualitats, per a la unitat de convivència definida en l'article 5 d'aquesta llei, d'acord amb el nombre de membres, en els termes següents:

- a) Una persona: 100 % de l'IPREM.
- b) Dues persones: 108 % de l'IPREM.
- c) Tres persones: 116 % de l'IPREM.
- d) Quatre persones: 124 % de l'IPREM.
- e) Cinc persones: 132 % de l'IPREM.
- f) Sis o més persones: 140 % de l'IPREM.

Article 16

Càlcul de la prestació econòmica de la renda valenciana d'inclusió

1. Per a la fixació de la quantia de la prestació de la renda valenciana d'inclusió aplicable a cada unitat de convivència es tindran en compte la persona titular i tots els altres membres de la seua unitat de convivència. Per a la determinació dels recursos econòmics disponibles de la unitat de convivència es prendran en compte els rendiments de tots els seus membres en els termes previstos en aquest article.

2. La quantia mensual de la prestació garantida aplicable a cada unitat de convivència estarà determinada per la diferència entre la quantia màxima de la renda valenciana d'inclusió en funció de la seua modalitat i la unitat de convivència i els recursos econòmics disponibles de la unitat de convivència, i s'establirà un mínim de 50 euros mensuals sempre que els recursos econòmics no superen l'import màxim de la renda valenciana d'inclusió, si és el cas; excepte en la renda complementària d'ingressos per prestacions, en la qual la quantia mínima s'establirà reglamentàriament en funció de la normativa que regula les prestacions que s'hagen de complementar.

3. De l'import de la prestació que corresponga, calculada d'acord amb el que s'estableix en els apartats anteriors, s'haurà de deduir qualsevol tipus d'ingrés que tinga la persona titular, i qualsevol membre de la unitat de convivència, incloent-hi el rendiment que s'atribuïca als immobles, en còmput anual, sempre que no es tracte de l'habitatge habitual. A l'efecte d'aquesta llei, serà rendiment dels immobles esmentats el 2 % del seu valor cadastral.

4. No obstant el que disposa l'apartat anterior, no es computaran les prestacions, periòdiques o no, concedides per qualsevol entitat l'objecte de les quals siga ajudar a sufragar despeses imprescindibles, com ara les ajudes d'emergència i les que fomenten el desenvolupament personal i l'accessibilitat física, social i de comunicació; el complement d'habitatge i d'ajuda a tercera persona de les pensions no contributives d'invalidesa i jubilació de la

procesos de inclusió social e inserció laboral vinculado a los acuerdos, e itinerarios en los términos previstos en el título II de esta ley, y se definirán como porcentajes del IPREM vigente en cada momento, calculado en doce mensualidades, para la unidad de convivencia definida en el artículo 5 de esta ley, de acuerdo al número de miembros en los términos siguientes:

- a) Una persona: 100 % del IPREM.
- b) Dos personas: 108 % del IPREM.
- c) Tres personas: 116 % del IPREM.
- d) Cuatro personas: 124 % del IPREM.
- e) Cinco personas: 132 % del IPREM.
- f) Seis o más personas: 140 % del IPREM.

Artículo 16

Cálculo de la prestación económica de la renta valenciana de inclusión

1. Para la fijación de la cuantía de la prestación de la renta valenciana de inclusión aplicable a cada unidad de convivencia se tendrá en cuenta a la persona titular y a todos los demás miembros de su unidad de convivencia. Para la determinación de los recursos económicos disponibles de la unidad de convivencia se tomarán en cuenta los rendimientos de todos sus miembros en los términos previstos en este artículo.

2. La cuantía mensual de la prestación garantizada aplicable a cada unidad de convivencia vendrá determinada por la diferencia entre la cuantía máxima de la renta valenciana de inclusión en función de su modalidad y la unidad de convivencia y los recursos económicos disponibles de la unidad de convivencia, estableciendo un mínimo de 50 euros mensuales siempre que los recursos económicos no superen el importe máximo de la renta valenciana de inclusión en su caso; excepto en la renta complementaria de ingresos por prestaciones que la cuantía mínima se establecerá reglamentariamente en función de la normativa que regula las prestaciones a complementar.

3. Del importe de la prestación que corresponda, calculada conforme a lo establecido en los apartados anteriores, deberá deducirse cualquier tipo de ingreso del que disponga la persona titular, y cualquier miembro de la unidad de convivencia, incluido el rendimiento que se atribuya a los inmuebles, en cómputo anual, siempre y cuando no se trate de la vivienda habitual. A los efectos de esta ley, será rendimiento de los citados inmuebles el 2 % de su valor catastral.

4. No obstante lo dispuesto en el apartado anterior, no se computarán las prestaciones, periódicas o no, concedidas por cualquier entidad, cuyo objeto sea ayudar a sufragar gastos imprescindibles, como las ayudas de emergencia, las que fomentan el desarrollo personal y la accesibilidad física, social y de comunicación, el complemento de vivienda ni de ayuda a tercera persona de las pensiones no contributivas de invalidez y jubilación de la seguridad social así como las

seguretat social, així com les ajudes procedents de qualsevol altre organisme públic destinades a sufragar les despeses de l'habitatge. Tampoc es computaran els ingressos procedents de les prestacions familiars per filla o fill a càrrec menors de 18 anys del sistema de la seguretat social, les prestacions i subvencions que es perceben amb motiu d'un acolliment familiar de menors ni les prestacions procedents del sistema d'atenció a la dependència percebudes per qualsevol membre de la unitat de convivència.

5. Amb caràcter excepcional, i a l'efecte de calcular la quantia que s'ha de percebre en concepte de renda valenciana d'inclusió, en els termes que s'establisquen reglamentàriament, no es computaran com a recursos econòmics de la unitat de convivència les quantitats que, una vegada concedida la prestació, pugan percebre mensualment durant el termini màxim de tres mesos qualsevol membre de la unitat de convivència en concepte de rendes procedents del treball, sempre que aquestes siguin inferiors en còmput mensual a l'SMI vigent calculat en dotze mensualitats. No seran aplicables a aquests supòsits les regles sobre modificació i suspensió de la prestació que estableix el títol III d'aquesta llei.

6. No obstant això, en el cas que les rendes procedents del treball provenen de la participació en accions d'ocupació social protegida, com ara empreses d'inserció, escoles taller, centres especials d'ocupació o similars, d'acord amb l'itinerari establert pels serveis socials o els serveis públics d'ocupació, es mantindrà durant sis mesos la percepció de la renda valenciana d'inclusió en un 40 % de la quantia reconeguda.

7. Serà requisit indispensable que les persones destinatàries de la renda valenciana d'inclusió comuniquen a l'entitat local corresponent l'inici i la finalització de l'activitat laboral a què es refereixen els paràgrafs anteriors, en el termini màxim de quinze dies des de l'inici o la finalització de l'activitat.

Article 17

Complements a la renda valenciana d'inclusió

1. La condició de destinatari o destinatària de la renda valenciana d'inclusió constituirà un supòsit de valoració específic que caldrà tenir en compte en l'accés als recursos següents, d'acord amb el que dispose sobre aquest tema la normativa sectorial:

a) Ajudes econòmiques d'emergència social i les que fomenten el desenvolupament o l'autonomia personals i l'accessibilitat tant de persones amb diversitat funcional com de majors.

b) Habitatge social en règim de tinença o lloguer.

c) Obtenció de plaça en una escola infantil pública.

d) Obtenció de plaça en centres educatius en qualsevol etapa educativa i de formació reglada, així com en els cursos preparatoris per a l'accés als cicles formatius de qualsevol nivell del sistema educatiu.

2. Les persones destinatàries de la renda valenciana d'inclusió tindran garantit l'accés directe com a beneficiàries, en els termes que estableix la normativa

ayudas procedentes de cualquier otro organismo público destinadas a sufragar los gastos de la vivienda. Tampoco se computarán los ingresos procedentes de las prestaciones familiares por hija o hijo a cargo menores de 18 años del sistema de la seguridad social, las prestaciones y subvenciones que se perciban con motivo de un acogimiento familiar de menores ni las prestaciones procedentes del sistema de atención a la dependencia percibidas por cualquier miembro de la unidad de convivencia.

5. Con carácter excepcional, y a los efectos del cálculo de la cuantía a percibir en concepto de renta valenciana de inclusión, en los términos que se establezcan reglamentariamente, no se computarán como recursos económicos de la unidad de convivencia las cantidades que, una vez concedida la prestación, puedan percibirse mensualmente durante el plazo máximo de tres meses, por cualquier miembro de la unidad de convivencia en concepto de rentas procedentes del trabajo, siempre que estas sean inferiores en cómputo mensual al SMI vigente calculado en doce mensualidades. No serán aplicables a estos supuestos las reglas sobre modificación y suspensión de la prestación, establecidas en el título III de la presente ley.

6. No obstante lo anterior, en el caso de que las rentas procedentes del trabajo provengan de la participación en acciones de empleo social protegido, tales como empresas de inserción, escuelas taller, centros especiales de empleo o similares, de acuerdo al itinerario establecido por los servicios sociales o los servicios públicos de empleo se mantendrá durante seis meses la percepción de la renta valenciana de inclusión en un 40 % de la cuantía reconocida.

7. Será requisito indispensable que las personas destinatarias de la renta valenciana de inclusión comuniquen a la entidad local correspondiente el inicio y la finalización de la actividad laboral a que se refiere los párrafos anteriores, en el plazo máximo de quince días desde el inicio o fin de la misma.

Artículo 17

Complementos a la renta valenciana de inclusión

1. La condición de persona destinataria de la renta valenciana de inclusión constituirá un supuesto de valoración específico a tener en cuenta en el acceso a los siguientes recursos, de acuerdo con lo que se disponga al respecto en la normativa sectorial:

a) Ayudas económicas de emergencia social y las que fomentan el desarrollo o autonomía personal y la accesibilidad tanto de personas con diversidad funcional como mayores.

b) Vivienda social en régimen de tenencia o alquiler.

c) Obtención de plaza en escuela infantil pública.

d) Obtención de plaza en centros educativos en cualquier etapa educativa y de formación reglada así como en los cursos preparatorios para el acceso a los ciclos formativos de cualquier nivel del sistema educativo.

2. Las personas destinatarias de la renta valenciana de inclusión tendrán garantizado el acceso directo como beneficiarias, en los términos que establezca la normativa

autonòmica i municipal en la matèria, i que es desplegaran reglamentàriament:

a) A les beques d'educació infantil des del primer cicle de 0 a 3 anys.

b) A les ajudes de llibres de text i material curricular en totes les etapes de l'educació obligatòria.

c) A les beques de menjador escolar per a alumnes d'educació infantil de segon cicle i de 2-3 anys en projecte experimental, i d'educació obligatòria, escolaritzats en centres que disposen del servei de menjador escolar.

d) A les beques de despeses de matrícula i ajudes per a la realització d'estudis universitaris la concessió de les quals corresponga a la Generalitat.

e) Als programes i accions d'orientació, formació i ocupació propis dels serveis públics d'ocupació i formació.

f) A la sanitat universal i a la prestació farmacèutica i ortoprotètica, mitjançant l'adaptació de mesures, per part de la conselleria competent en sanitat, que eliminen els obstacles en l'accés al tractament mèdic i al restabliment de la salut.

g) Als programes preventius i de promoció de la salut del sistema valencià de salut, amb perspectiva d'equitat i afavorint la participació de les persones titulars i beneficiàries de la renda valenciana d'inclusió.

3. En els termes que s'establisquen reglamentàriament, les quantitats percebudes en concepte de renda de garantia d'inclusió social es podran incrementar fins al 20 % del seu import reconegut per a aquesta prestació, per a sufragar les despeses derivades del lloguer o del pagament de quota hipotecària de l'habitatge habitual de la persona titular de l'habitatge, sempre que cap persona beneficiària reba cap quantia pel mateix concepte procedent de qualsevol administració.

TÍTOL II

INSTRUMENTS D'INCLUSIÓ SOCIAL I D'INSERCIÓ LABORAL

CAPÍTOL I

Instrumentos de inclusión social: acuerdo de inclusión, programa personalizado de inclusión i itineraris d'inclusió social

Article 18

Acord d'inclusió

1. L'acord d'inclusió, a l'efecte d'aquesta llei, s'entén com el compromís voluntari de ser perceptor de la renda de garantia d'inclusió social, una vegada realitzat el diagnòstic social, i del qual es deriva la prescripció de participar o no en el programa personalitzat d'inclusió, itinerari social o laboral.

autonómica y municipal en la materia que se desarrollarán reglamentariamente:

a) A las becas de educación infantil desde el primer ciclo de 0 a 3 años.

b) A las ayudas de libros de texto y material curricular en todas las etapas de la educación obligatoria.

c) A las becas de comedor escolar para alumnos y alumnas de educación infantil de segundo ciclo y de 2-3 años en proyecto experimental y de educación obligatoria, escolarizados en centros que dispongan del servicio de comedor escolar.

d) A las becas de gastos de matrícula y ayudas para la realización de estudios universitarios cuya concesión corresponda a la Generalitat.

e) A los programas y acciones de orientación, formación y empleo propios de los servicios públicos de empleo y formación.

f) A la sanidad universal y a la prestación farmacéutica y ortoprotésica, mediante la adaptación de medidas, por parte de la conselleria competente en sanidad, que eliminen los obstáculos en el acceso al tratamiento médico y al restablecimiento de la salud.

g) A los programas preventivos y de promoción de la salud del sistema valenciano de salud con perspectiva de equidad favoreciendo la participación de las personas titulares y beneficiarias de la renta valenciana de inclusión.

3. En los términos que se establezca reglamentariamente, las cantidades percibidas en concepto de renta de garantía de inclusión social podrán incrementarse hasta el 20 % de su importe reconocido para dicha prestación, para sufragar los gastos derivados del alquiler o del pago de cuota hipotecaria de la vivienda habitual de la persona titular de la vivienda, siempre y cuando ninguna persona beneficiaria reciba ninguna cuantía por el mismo concepto procedente de cualquier administración.

TÍTULO II

INSTRUMENTOS DE INCLUSIÓN SOCIAL Y DE INSERCIÓN LABORAL

CAPÍTULO I

Instrumentos de inclusión social: acuerdo de inclusión, programa personalizado de inclusión e itinerarios de inclusión social

Artículo 18

Acuerdo de inclusión

1. El acuerdo de inclusión, a los efectos de la presente ley, se entiende como el compromiso voluntario de ser perceptor de la renta de garantía de inclusión social, una vez realizado el diagnóstico social, y del que se deriva la prescripción de participar o no participar en el programa personalizado de inclusión, itinerario social o laboral.

2. Els compromisos poden incloure, així mateix, l'adhesió a plans d'intervenció familiar o a programes de reintegració familiar quan es duguen a terme actuacions de protecció per part de l'entitat pública respecte dels xiquets, xiquetes o adolescents que integren la unitat de convivència.

3. Les parts intervinents en l'acord d'inclusió seran, d'una banda, les treballadores i els treballadors socials de referència dels serveis socials municipals i, d'una altra banda, la persona titular de la renda i, si és el cas, les persones que siguen possibles beneficiàries de la renda.

4. Reglamentàriament s'establiran els supòsits en què les persones titulars de la renda de garantia d'inclusió social podran ser eximides de participar en programes quan s'entenga que no concurren elements de risc d'exclusió en la unitat de convivència.

5. En els casos de negativa a la subscripció d'acords, d'incompliment d'aquests o de discrepàncies entre els membres de l'equip tècnic de serveis socials municipals i les persones destinatàries dels programes personalitzats d'inclusió respecte de l'elaboració, el seguiment o la finalització dels processos, es podrà al·legar davant de la comissió tècnica de seguiment i implementació de la renda valenciana d'inclusió que es crearà reglamentàriament per a aquest fi en les direccions territorials de la conselleria competent en matèria de renda valenciana d'inclusió.

Article 19

Programa personalitzat d'inclusió

1. El programa personalitzat d'inclusió es formularà en funció del diagnòstic social i de l'acord d'inclusió realitzat per les treballadores i els treballadors socials i inclourà la valoració de la situació d'exclusió social o de risc d'exclusió social i els objectius i les accions específics de caràcter personal, familiar, educatiu, social i laboral oportuns per a prevenir o millorar la situació o el risc d'exclusió social de la persona titular i del conjunt dels membres de la seua unitat de convivència. Si és el cas, comportarà, a més, els itineraris d'inclusió social o els itineraris d'inserció laboral, amb la finalitat, en tot cas, de facilitar la seua inclusió social o inserció laboral.

2. S'establiran reglamentàriament els instruments de mesurament de l'exclusió social, així com la configuració del programa personalitzat d'inclusió i l'avaluació dels instruments d'inclusió social.

3. A l'efecte d'aquesta llei, el programa personalitzat d'inclusió és un procés dinàmic, revisable i susceptible de modificació en funció del compliment d'objectius, de nous itineraris o de l'aparició de noves necessitats, així com de la valoració conjunta dels resultats de la intervenció de l'equip tècnic dels serveis socials i, si és el cas, de les accions de les polítiques actives de la inserció laboral efectuades pels serveis públics d'ocupació a través dels orientadors i orientadores o figures similars dels serveis d'ocupació locals.

4. Formaran part del programa personalitzat d'inclusió social aquells programes en els quals participe la unitat de convivència amb motiu d'una situació de desprotecció infantil,

2. Los compromisos pueden incluir, así mismo, la adhesión a planes de intervención familiar o programas de reintegración familiar cuando se lleve a cabo actuaciones de protección por parte de la entidad pública respecto de los niños, niñas o adolescentes integrantes de la unidad de convivencia.

3. Las partes intervinientes en el acuerdo de inclusión serán, de un lado, las trabajadoras y los trabajadores sociales de referencia de los servicios sociales municipales y, de otro, la persona titular de la renta y, en su caso, las personas que sean posibles beneficiarias de la renta.

4. Reglamentariamente se establecerán los supuestos en que las personas titulares de la renta de garantía de inclusión social, podrán ser eximidas de participar en programas cuando se entienda que no concurren elementos de riesgo de exclusión en la unidad de convivencia.

5. En caso de negativa a la suscripción de acuerdos, incumplimiento o discrepancias entre los miembros del equipo técnico de servicios sociales municipales y la o las personas destinatarias de los programas personalizados de inclusión en la elaboración, seguimiento o la finalización de los procesos, podrán alegar ante la comisión técnica de seguimiento e implementación de la renta valenciana de inclusión que se creará reglamentariamente para este fin en las direcciones territoriales de la conselleria competente en materia de renta valenciana de inclusión.

Artículo 19

Programa personalizado de inclusión

1. El programa personalizado de inclusión se formulará en función del diagnóstico social y del acuerdo de inclusión realizado por las trabajadoras y los trabajadores sociales e incluirá la valoración de la situación de exclusión social o de riesgo de exclusión social, los objetivos y acciones específicas de carácter personal, familiar, educativa, social y laboral oportunas para prevenir o mejorar la situación o el riesgo de exclusión social de la persona titular y del conjunto de los miembros de su unidad de convivencia. En su caso, conllevará, además, los itinerarios de inclusión social o los itinerarios de inserción laboral con el fin, en todo caso, de facilitar su inclusión social o inserción laboral.

2. Se establecerá reglamentariamente los instrumentos de medición de la exclusión social así como la configuración del programa personalizado de inclusión y la evaluación de los instrumentos de inclusión social.

3. A los efectos de esta ley, el programa personalizado de inclusión es un proceso dinámico, revisable susceptible de modificación en función del cumplimiento de objetivos, de nuevos itinerarios o de aparición de nuevas necesidades, así como de la valoración conjunta de los resultados de la intervención del equipo técnico de los servicios sociales y, en su caso, de las acciones de las políticas activas de la inserción laboral efectuadas por los servicios públicos de empleo a través de los orientadores o las orientadoras o figuras similares de servicios de empleo locales.

4. Formarán parte del programa personalizado de inclusión social aquellos programas en los que participe la unidad de convivencia con motivo de una situación de desprotección

previstos en la Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor, de modificació del Codi civil i de la Llei d'enjudiciament civil, com ara el projecte d'intervenció social i educatiu familiar de l'article 17, el programa de reintegració familiar de l'article 19 bis, o els programes per a la preparació de la vida independent recollits en l'article 22 bis de la norma esmentada.

5. El procés de renovació de la renda valenciana d'inclusió suposarà en tots els casos, amb caràcter obligatori, l'avaluació del programa personalitzat d'inclusió de la persona o persones destinatàries, així com la formulació d'un nou programa per al nou període.

Article 20

Itinerari d'inclusió social

1. L'itinerari d'inclusió social és el conjunt d'activitats seqüencials que s'ofereix a la o les persones destinatàries de la renda de garantia d'inclusió social mitjançant ajudes personals i recursos socials perquè gestionen amb autonomia el seu propi procés d'inclusió social. Aquests recursos tindran a veure amb les necessitats i els interessos de les persones en els àmbits de la família, salut, habitatge, habilitats personals i socials, educació i formació, cultura, esport i participació social.

Els itineraris d'inclusió social constitueixen una estratègia específica d'intervenció integral per mitjà d'un conjunt d'accions, instruments i procediments tècnics de suport ajustats a les necessitats de les persones beneficiàries, basats en la metodologia de treball de la individualització, l'acompanyament i la relació d'ajuda, des del compromís i la col·laboració, a fi de prevenir les situacions d'exclusió social o de risc d'exclusió social i afavorir la inclusió social i la inserció laboral.

2. Els mòduls operatius d'intervenció conformaran els itineraris d'inclusió social. Per a elaborar-los i desenvolupar-los hi podran participar, entre d'altres, els serveis socials municipals; els serveis públics d'educació, d'ocupació i formació; de sanitat; d'habitatge, així com les entitats socials del territori, i seran establits reglamentàriament per la conselleria competent en matèria de renda valenciana d'inclusió.

3. Reglamentàriament es fixaran els supòsits en què els itineraris podran ser proposats per entitats sense ànim de lucre que desenvolupen itineraris i estiguen inscrites en el Registre de Titulars d'Activitats d'Acció Social, als serveis socials municipals perquè hi mostren la seua conformitat i en facen un seguiment, així com ser executats i avaluats en els termes establits en aquest títol i el desplegament reglamentari.

4. En aquells casos de violència de gènere o intrafamiliar i en els que, reglamentàriament, haja sigut valorat així, per raons d'urgència o d'ideoneïtat, per l'equip tècnic dels serveis socials municipals, es podrà posposar o eximir temporalment la participació en itineraris per a la percepció de la renda de garantia d'inclusió social.

5. D'acord amb el resultat del diagnòstic social en el qual es determina que no concorren elements de situació d'exclusió

infantil previstos en la Ley orgánica 1/1996, de 15 de enero, de protección jurídica del menor, de modificación del Código civil y de la Ley de enjuiciamiento civil tales como el proyecto de intervención social y educativo familiar del artículo 17, el programa de reintegración familiar del artículo 19 bis, o los programas para la preparación de la vida independiente recogidos en el artículo 22 bis de la citada norma.

5. El proceso de renovación de la renta valenciana de inclusión supondrá con carácter obligatorio, en todos los casos, la evaluación del programa personalizado de inclusión de la o las personas destinatarias en su caso, así como la formulación de un nuevo programa para el nuevo período.

Artículo 20

Itinerario de inclusión social

1. El itinerario de inclusión social es el conjunto de actividades secuenciales que se ofrece a la o las personas destinatarias de la renta de garantía de inclusión social mediante ayudas personales y recursos sociales para que gestionen con autonomía su propio proceso de inclusión social. Estos recursos tendrán que ver con las necesidades e intereses de las personas en los ámbitos de la familia, salud, vivienda, habilidades personales y sociales, educación y formación, cultura, deporte y participación social.

Los itinerarios de inclusión social constituyen una estrategia específica de intervención integral por medio de un conjunto de acciones, instrumentos y procedimientos técnicos de apoyo ajustados a las necesidades de las personas beneficiarias, basados en la metodología de trabajo de la individualización, el acompañamiento y la relación de ayuda, desde el compromiso y la colaboración, con objeto de prevenir las situaciones de exclusión social o de riesgo de exclusión social y favorecer la inclusión social y la inserción laboral.

2. Los módulos operativos de intervención conformarán los itinerarios de inclusión social. Para su elaboración y desarrollo podrán participar entre otros, los servicios sociales municipales, los servicios públicos de educación, de empleo y formación, de sanidad y de vivienda, así como las entidades sociales del territorio, y serán establecidos reglamentariamente por la conselleria competente en materia de renta valenciana de inclusión.

3. Reglamentariamente se contemplarán los supuestos en que los itinerarios podrán ser propuestos por entidades sin ánimo de lucro que desarrollen itinerarios y estén inscritas en el Registro de Titulares de Actividades de Acción Social, a los servicios sociales municipales para su conformidad y seguimiento, así como ejecutados y evaluados en los términos establecidos en este título y su desarrollo reglamentario.

4. En aquellos casos de violencia de género o intrafamiliar y en aquellos otros que se considere reglamentariamente que por razones de urgencia o de idoneidad haya sido así valorado por el equipo técnico de los servicios sociales municipales, se podrá posponer o eximir temporalmente de la participación en itinerarios para la percepción de la renta de garantía de inclusión social.

5. De acuerdo con el resultado del diagnóstico social en el que se determina que no concurren elementos de situación

social o de risc d'exclusió en la unitat de convivència, les persones destinatàries de la renda de garantia d'inclusió social podran ser eximides temporalment de l'obligatorietat de participar en itineraris d'inclusió social o d'inserció laboral. Reglamentàriament s'establiran els supòsits així com els programes específics que es desenvoluparan, si és el cas.

Article 21

Funcions de l'equip tècnic dels serveis socials municipals respecte als instruments d'inclusió social

1. Correspon a l'equip tècnic dels serveis socials municipals:

a) La detecció de les persones en situació d'exclusió social o de risc d'exclusió social, i a les treballadores i els treballadors socials de referència la realització del diagnòstic social, així com la subscripció dels acords d'inclusió.

b) L'elaboració, la intervenció, el seguiment, la revisió i, si és el cas, la finalització tant del programa personalitzat d'inclusió com de l'itinerari d'inclusió social.

2. Per a l'exercici d'aquestes funcions, el personal dels serveis socials municipals es coordinarà amb professionals d'altres àmbits d'actuació, en particular d'educació, ocupació, salut i habitatge, i hi podran participar professionals de les entitats sense ànim de lucre inscrites en el Registre de Titulars d'Activitats d'Acció Social que desenvolupen actuacions específiques incloses en els programes personalitzats d'inclusió. Reglamentàriament es detallarà la col·laboració d'aquestes entitats en els programes d'inclusió social.

3. Reglamentàriament s'establiran els procediments de col·laboració i coordinació entre l'equip tècnic dels serveis socials municipals i els orientadors i orientadores laborals del sistema públic d'ocupació i formació i figures similars dels serveis d'ocupació locals, especialment quan s'intervenga en els processos d'inserció laboral.

CAPÍTOL II

Instruments d'inserció laboral

Article 22

Itinerari personal d'inserció laboral

1. L'itinerari d'inserció laboral serà elaborat pel personal dels serveis públics d'ocupació i formació, com ara orientadors i orientadores laborals o figura similar dels serveis d'ocupació locals, i s'adequarà a un model integral d'intervenció que arreglarà totes les actuacions que es consideren necessàries per a la consecució dels objectius de la inserció laboral respecte a activitats específiques de formació, reglada o no, que permeten adequar el nivell de formació de partida o les competències professionals adquirides a les necessitats del sistema productiu o a altres accions que es puguin considerar necessàries per a garantir la inserció laboral.

de exclusió social o de riesgo de exclusión en la unidad de convivencia, las personas destinatarias de la renta de garantía de inclusión social podrán ser eximidas temporalmente de la obligatoriedad de participar en itinerarios de inclusión social o de inserción laboral. Reglamentariamente se establecerá los supuestos así como los programas específicos que se desarrollarán en su caso.

Artículo 21

Funciones del equipo técnico de los servicios sociales municipales respecto a los instrumentos de inclusión social

1. Corresponde al equipo técnico de los servicios sociales municipales:

a) La detección de las personas en situación de exclusión social o de riesgo de exclusión social, y a las trabajadoras y los trabajadores sociales de referencia la realización del diagnóstico social, así como la suscripción de los acuerdos de inclusión.

b) La elaboración, la intervención, el seguimiento, la revisión y, en su caso, la finalización tanto del programa personalizado de inclusión como del itinerario de inclusión social.

2. Para el ejercicio de estas funciones el personal de los servicios sociales municipales se coordinará con profesionales de otros ámbitos de actuación, en particular de educación, empleo, salud y vivienda, y podrán participar profesionales de las entidades sin ánimo de lucro inscritas en el Registro de Titulares de Actividades de Acción Social que desarrollen actuaciones específicas incluidas en los programas personalizados de inclusión. Reglamentariamente se detallará la colaboración de estas entidades en los programas de inclusión social.

3. Se establecerá reglamentariamente los procedimientos de colaboración y coordinación entre el equipo técnico de los servicios sociales municipales y los orientadores y orientadoras laborales del sistema público de empleo y formación y figuras similares de los servicios de empleo locales, especialmente cuando se intervenga en los procesos de inserción laboral.

CAPÍTULO II

Instrumentos de inserción laboral

Artículo 22

Itinerario personal de inserción laboral

1. El itinerario de inserción laboral se elaborará por el personal de los servicios públicos de empleo y formación, tales como orientadores y orientadoras laborales o figura similar de los servicios de empleo locales, y se adecuará a un modelo integral de intervención, contemplando todas las actuaciones que se consideren necesarias para la consecución de los objetivos de la inserción laboral, respecto a actividades específicas de formación, reglada o no, que permitan adecuar el nivel de formación de partida o las competencias profesionales adquiridas a las necesidades del sistema productivo u otras acciones que pudieran considerarse necesarias para garantizar la inserción laboral.

2. La participació de les persones destinatàries de la renda de garantia d'inclusió social en les actuacions dels programes d'activació per a l'ocupació, especialment dels itineraris personals d'inserció laboral, requerirà un acord en els termes de l'article 18.1 d'aquesta llei.

3. El diagnòstic d'ocupabilitat serà realitzat per professionals de l'orientació laboral o figura similar dels serveis d'ocupació locals i se centrarà en les necessitats diagnosticades, les habilitats i capacitats de la persona titular o beneficiària de l'acord, si és el cas, així com de les oportunitats de l'entorn social, incloent-hi informació relativa a l'estat de salut compatible amb l'activitat laboral, nivell d'estudis, especialització o destreses adquirides per experiència prèvia i capacitats, disponibilitat i actitud per a l'adquisició de les habilitats necessàries per a la participació en les activitats de tipus ocupacional.

4. Reglamentàriament s'establiran els procediments de col·laboració i coordinació entre el personal tècnic del servei públic d'ocupació i formació, com ara orientadors o orientadores laborals o figura similar dels serveis d'ocupació locals, i l'equip tècnic dels serveis socials, per a establir els itineraris amb els titulars o beneficiaris del programa d'inclusió en els casos que s'incorporen a programes d'activació per a l'ocupació o a itineraris d'inserció laboral.

5. Reglamentàriament s'establiran les circumstàncies que, per raons d'edat, situació de dependència, estat físic, estat psíquic o altres, permeten prescindir temporalment de la prescripció d'itineraris laborals, i els destinataris es limitaran en aquest cas al compliment dels compromisos i obligacions establits amb caràcter general en l'article 14 d'aquesta llei; per tant, se n'exclouran les encaminades a la inserció laboral.

Article 23

Seguiment de la participació en els programes d'activació per a l'ocupació

L'equip tècnic dels serveis socials municipals intervindrà en el seguiment de la participació de les persones destinatàries de la renda de garantia d'inclusió social conjuntament amb el personal tècnic dels serveis públics d'ocupació i formació, i obtindrà la informació sobre les accions dels itineraris personals d'inserció laboral en què hagen participat i l'avaluació de totes aquestes actuacions.

CAPÍTOL III

Altres instruments d'inclusió social i d'inserció laboral

Article 24

Altres programes dels serveis socials municipals per a la inclusió social

1. Els programes de les prestacions bàsiques dels serveis socials municipals podran incloure les ajudes econòmiques que es prescriuen en el programa personalitzat d'inclusió, com ara les prestacions econòmiques per a despeses

2. La participación de las personas destinatarias de la renta de garantía de inclusión social en las actuaciones de los programas de activación para el empleo, en especial de los itinerarios personales de inserción laboral, precisará de un acuerdo en los términos del artículo 18.1 de esta ley.

3. El diagnóstico de empleabilidad se realizará por profesionales de la orientación laboral o figura similar de los servicios de empleo locales y girará en torno a las necesidades diagnosticadas, habilidades y capacidades de la persona titular o beneficiaria del acuerdo, en su caso, así como de las oportunidades del entorno social, incluyendo información relativa al estado de salud compatible con la actividad laboral, nivel de estudios, especialización o destrezas adquiridas por experiencia previa y capacidades, disponibilidad y actitud para la adquisición de las habilidades precisas para la participación en las actividades de tipo ocupacional.

4. Se establecerán reglamentariamente los procedimientos de colaboración y coordinación entre el personal técnico del servicio público de empleo y formación, tales como el orientadores u orientadoras laborales o figura similar de los servicios de empleo locales, y el equipo técnico de los servicios sociales para establecer los itinerarios con las personas titulares o beneficiarias del programa de inclusión en los casos que se incorporen a programas de activación para el empleo o itinerarios de inserción laboral.

5. Reglamentariamente se establecerán las circunstancias que, por razones de edad, situación de dependencia, estado físico, estado psíquico u otras, permitan prescindir temporalmente de la prescripción de itinerarios laborales, limitándose las personas destinatarias en este caso al cumplimiento de los compromisos y obligaciones establecidas con carácter general en el artículo 14 de la presente ley, excluyéndose, por tanto, las encaminadas a la inserción laboral.

Artículo 23

Seguimiento de la participación en los programas de activación para el empleo

El equipo técnico de los servicios sociales municipales intervendrá conjuntamente en el seguimiento de la participación de las personas destinatarias de la renta de garantía de inclusión social, con el personal técnico de los servicios públicos de empleo y formación, y obtendrá la información sobre las acciones de los itinerarios personales de inserción laboral en que hayan participado y su evaluación.

CAPÍTULO III

Otros instrumentos de inclusión social y de inserción laboral

Artículo 24

Otros programas de los servicios sociales municipales para la inclusión social

1. Los programas de las prestaciones básicas de los servicios sociales municipales podrán incluir las ayudas económicas que se prescriban en el programa personalizado de inclusión, tales como las prestaciones económicas para gastos

ocasionades pel desplaçament de transport per a acudir a centres de formació, així com d'altres establides per prescripció tècnica en els programes personalitzats d'inclusió, a fi d'afavorir la igualtat d'oportunitats i reduir el risc d'exclusió social d'acord amb l'article 17 d'aquesta llei.

2. Els serveis socials municipals realitzaran programes específics de naturalesa grupal o comunitària que afavorisquen la inclusió social de les persones destinatàries de la renda de garantia d'inclusió social, i seran finançats per la conselleria competent en matèria de renda valenciana d'inclusió o per les diputacions provincials, en els termes que estableix la Llei 5/1997, de 25 de juny, per la qual es regula el sistema de serveis socials en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, o la norma que la substituisca, si és el cas, o bé en els termes en què s'acorde en els convenis de col·laboració entre ambdues administracions per a la implementació i el desplegament d'aquesta llei.

3. Les entitats sense ànim de lucre inscrites en el Registre de Titulars d'Activitats d'Acció Social podran col·laborar en l'execució dels programes d'acció comunitària o d'inclusió social, tant en l'elaboració com en la gestió, sempre que la missió i el contingut dels seus programes siga la prevenció i la intervenció en les situacions d'exclusió social o de risc d'exclusió social, i s'hi podrà incloure el desenvolupament d'itineraris.

4. Els programes d'atenció familiar, els d'autonomia personal i els d'acció comunitària dirigits a afavorir l'accessibilitat i la igualtat d'oportunitats, i desenvolupats tant per les entitats locals com per les d'iniciativa social sense ànim de lucre que incloguen itineraris d'inclusió social, podran ser finançats per la Generalitat i per les diputacions provincials en els termes en què s'acorde en els convenis de col·laboració entre les dues per a la implementació i el desplegament d'aquesta llei.

5. Les entitats locals podran elaborar plans d'inclusió social territorials, programes i projectes d'inclusió social, que incloguen actuacions vinculades a aquesta llei de renda valenciana d'inclusió.

Article 25

Programes d'inserció laboral

1. Els serveis públics d'ocupació i formació i els serveis d'ocupació locals realitzaran programes i mesures específics per a augmentar l'ocupabilitat i la capacitat de les persones destinatàries de la renda de garantia d'inclusió social. Aquestes mesures podran incloure:

- a) Formació professional per a l'ocupació.
- b) Intermediació laboral.
- c) Acompanyament i suport a la incorporació laboral.
- d) Ocupació amb suport.
- e) Suport a la creació i manteniment de les empreses d'inserció i d'economia social.

ocasionados por el desplazamiento de transporte para acudir a centros de formación, así como otras establecidas por prescripción técnica en los programas personalizados de inclusión, a fin de favorecer la igualdad de oportunidades y reducir el riesgo de exclusión social de acuerdo al artículo 17 de esta ley.

2. Los servicios sociales municipales realizarán programas específicos de naturaleza grupal o comunitaria que favorezcan la inclusión social de las personas destinatarias de la renta de garantía de inclusión social y serán financiados por la conselleria competente en materia de renta valenciana de inclusión o por las diputaciones provinciales, en los términos que establece la Ley 5/1997, de 25 de junio, por la que se regula el sistema de servicios sociales en el ámbito de la Comunitat Valenciana, o en la norma que la sustituya en su caso, o bien en los términos en que se acuerde en los convenios de colaboración entre ambas administraciones para la implementación y desarrollo de la presente ley.

3. Las entidades sin ánimo de lucro inscritas en el Registro de Titulares de Actividades de Acción Social podrán colaborar en la ejecución de los programas de acción comunitaria o de inclusión social, tanto en su elaboración como en la gestión de los mismos, siempre que la misión y contenido de sus programas sea la prevención e intervención en las situaciones de exclusión social o de riesgo de exclusión social, pudiéndose incluir el desarrollo de itinerarios.

4. Los programas de atención familiar, los de autonomía personal y los de acción comunitaria dirigidos a favorecer la accesibilidad y la igualdad de oportunidades, y desarrollados tanto por las entidades locales como por las de iniciativa social sin ánimo de lucro que incluyan itinerarios de inclusión social, podrán ser financiados por la Generalitat y por las diputaciones provinciales en los términos en que se acuerde en los convenios de colaboración entre ambas para la implementación y desarrollo de la presente ley.

5. Las entidades locales podrán elaborar planes de inclusión social territoriales, programas y proyectos de inclusión social que incluyan actuaciones vinculadas a esta ley de renta valenciana de inclusión.

Artículo 25

Programas de inserción laboral

1. Los servicios públicos de empleo y formación y los servicios de empleo locales realizarán programas y medidas específicos para aumentar la empleabilidad y capacitación de las personas destinatarias de la renta de garantía de inclusión social. Estas medidas podrán incluir:

- a) Formación profesional para el empleo.
- b) Intermediación laboral.
- c) Acompañamiento y apoyo a la incorporación laboral.
- d) Empleo con apoyo.
- e) Apoyo a la creación y mantenimiento de las empresas de inserción y de economía social.

f) Suport a l'obertura dels centres especials d'ocupació.

g) Foment de la contractació de persones en situació d'exclusió en el mercat laboral ordinari.

h) Introducció de clàusules socials en les contractacions públiques que atorguen prioritat a les entitats que contracten persones en situació d'exclusió o en procés d'incorporació laboral.

i) Mesures de suport en el marc de les polítiques de coresponsabilitat en la vida familiar i laboral.

j) Promoció d'instruments de finançament orientats a facilitar la incorporació laboral.

2. En la regulació i implementació de les mesures previstes en l'apartat anterior, les administracions públiques competents en matèria de formació professional i d'ocupació hauran de coordinar les seues previsions i actuacions amb les d'inclusió social, amb la finalitat de garantir l'eficàcia del conjunt de les actuacions, la utilització racional dels recursos i la continuïtat de l'atenció a les persones en situació d'exclusió social o en risc d'exclusió, en el marc dels itineraris dissenyats en els programes personalitzats d'inclusió social o d'inserció laboral. Per a garantir-ho es constituirà un òrgan de coordinació amb participació dels àmbits d'ocupació, formació i inclusió social, dependent de la comissió tècnica de seguiment i implementació de la renda valenciana d'inclusió, prevista en l'apartat 2 de l'article 50 d'aquesta llei, la composició i les funcions de la qual s'establiran reglamentàriament.

Article 26

Programes d'accessibilitat de transport

Les persones destinatàries de la renda valenciana d'inclusió que participen en itineraris d'inclusió social o d'inserció laboral disposaran, quan la conselleria competent en renda valenciana d'inclusió constata que és necessari, de suports dirigits a facilitar la seua assistència a centres formatius que garanteixen l'efectiva igualtat d'oportunitats. Aquests suports podran consistir en ajudes procedents dels serveis socials municipals o dels sistemes públics d'ocupació, o en bonificacions en els serveis públics de transport.

TÍTOL III PROCEDIMENT

Article 27

Iniciació

1. Per a la iniciació del procediment de concessió de la renda complementària d'ingressos establida en l'article 9.1.a, en les dues modalitats, les persones interessades podran presentar la sol·licitud, acompanyada de la documentació necessària per a justificar el compliment dels requisits exigibles, en el registre de la Generalitat, sense perjudici del que disposa l'article 16 de la Llei 39/2015,

f) Apoyo a la apertura de los centros especiales de empleo.

g) Fomento de la contratación de personas en situación de exclusión en el mercado laboral ordinario.

h) Introducción de cláusulas sociales en las contrataciones públicas que otorguen prioridad a las entidades que contratan a personas en situación de exclusión o en proceso de incorporación laboral.

i) Medidas de apoyo en el marco de las políticas de coresponsabilidad en la vida familiar y laboral.

j) Promoción de instrumentos de financiación orientados a facilitar la incorporación laboral.

2. En la regulación e implementación de las medidas previstas en el apartado anterior, las administraciones públicas competentes en materia de formación profesional y de empleo deberán coordinar sus previsiones y actuaciones con las de inclusión social con el fin de garantizar la eficacia del conjunto de las actuaciones, la utilización racional de los recursos y la continuidad de la atención a las personas en situación de exclusión social o riesgo de exclusión en el marco de los itinerarios diseñados en los programas personalizados de inclusión social o de inserción laboral. Para su garantía, se constituirá un órgano de coordinación con participación de los ámbitos de empleo, formación e inclusión social, dependiente de la comisión técnica de seguimiento e implementación de la renta valenciana de inclusión, prevista en el apartado 2 del artículo 50 de esta ley, cuya composición y funciones se establecerán reglamentariamente.

Artículo 26

Programas de accesibilidad de transporte

Las personas destinatarias de la renta valenciana de inclusión que participen en itinerarios de inclusión social o inserción laboral dispondrán, cuando la conselleria competente en renta valenciana de inclusión constata su necesidad, de apoyos dirigidos a facilitar su asistencia a centros formativos que garantice la efectiva igualdad de oportunidades. Dichos apoyos podrán consistir en ayudas procedentes de los servicios sociales municipales, de los sistemas públicos de empleo o en bonificaciones en los servicios públicos de transporte.

TÍTULO III PROCEDIMIENTO

Artículo 27

Iniciación

1. Para la iniciación del procedimiento de concesión de la renta complementaria de ingresos establecida en el artículo 9.1.a, en sus dos modalidades, las personas interesadas podrán presentar su solicitud, acompañada de la documentación necesaria para justificar el cumplimiento de los requisitos exigibles, en el registro de la Generalitat, sin perjuicio de lo dispuesto en el artículo 16 de la Ley 39/2015,

d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

2. Per a la iniciació del procediment de concessió de la renda d'inclusió establida en l'article 9.1.b, en les dues modalitats, les persones interessades presentaran la sol·licitud, acompanyada de la documentació necessària per a justificar el compliment dels requisits exigibles, en el registre de l'ajuntament del municipi on es troben empadronades i tinguen la seua residència efectiva, sense perjudici del que disposa l'article 16 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

3. La presentació i el registre de la sol·licitud implicaran l'autorització expressa a l'òrgan gestor per a la verificació de les dades econòmiques declarades i l'acarament amb les de caràcter tributari que consten en l'Agència Estatal de l'Administració Tributària; de les dades d'identitat i residència de l'INE; de les dades laborals com ara la comprovació de la situació d'alta o de baixa, de períodes cotitzats, de les bases de cotització a la seguretat social, de comprovació de les pensions o prestacions percebudes de qualsevol administració pública, incloent-hi la dels serveis públics d'ocupació quant a les prestacions i subsidis, així com les accions d'orientació, formació per a l'ocupació i les d'inserció laboral en general, i de qualsevol altra dada de caràcter personal o econòmic que siga necessària per al reconeixement o el manteniment de la percepció de la prestació de renda valenciana d'inclusió, que s'han d'obtenir de les bases de dades de qualsevol altre organisme o administració pública.

Article 28

Instrucció de la renda complementària d'ingressos

La instrucció dels expedients per a la concessió de la renda complementària d'ingressos, en les dues modalitats, prevista en l'article 9.1.a, correspondrà a les direccions territorials de la conselleria competent en matèria de renda valenciana d'inclusió.

Article 29

Instrucció de la renda de garantia

1. La instrucció dels expedients per a la concessió de la renda de garantia, en les dues modalitats, prevista en l'article 9.1.b, l'efectuarà l'òrgan corresponent de l'entitat local en qüestió. Una vegada analitzada la documentació aportada, i després de les comprovacions oportunes sobre els recursos i prestacions socials de contingut econòmic als quals puguen tenir dret la persona sol·licitant o els membres de la seua unitat de convivència, i constatat que reuneix els requisits establits en l'article 12 d'aquesta llei, elaborarà, en funció del diagnòstic social, una proposta de resolució sobre la concessió de la renda de garantia i de la modalitat i l'import que li correspon, si és el cas.

2. La proposta de resolució haurà de ser remesa per mitjans telemàtics a la direcció territorial de la conselleria competent en matèria de renda valenciana d'inclusió que corresponga, en el termini màxim de dos mesos des de l'entrada

de 1 de octubre, del procedimiento administrativo común de las administraciones públicas.

2. Para la iniciación del procedimiento de concesión de la renta de inclusión establecida en el artículo 9.1.b, en sus dos modalidades, las personas interesadas presentarán su solicitud, acompañada de la documentación necesaria para justificar el cumplimiento de los requisitos exigibles, en el registro del ayuntamiento del municipio donde se encuentren empadronadas y tengan su residencia efectiva, sin perjuicio de lo dispuesto en el artículo 16 de la Ley 39/2015, de 1 de octubre, del procedimiento administrativo común de las administraciones públicas.

3. La presentación y registro de la solicitud implicará la autorización expresa al órgano gestor para la verificación y cotejo de los datos económicos declarados con los de carácter tributario obrantes en la Agencia Estatal de la Administración Tributaria, de los datos de identidad y residencia del INE, de los datos laborales como la comprobación de la situación de alta o baja, periodos cotizados, las bases de cotización a la seguridad social, comprobación de las pensiones o prestaciones percibidas de cualquier administración pública incluidos la de los servicios públicos de empleo en cuanto a las prestaciones y subsidios así como las acciones de orientación, formación para el empleo y las de inserción laboral en general, de cualquier otro dato de carácter personal o económico que sea necesario para el reconocimiento o el mantenimiento de la percepción de la prestación de renta valenciana de inclusión, a obtener de las bases de datos de cualquier otro organismo o administración pública.

Artículo 28

Instrucción de la renta complementaria de ingresos

La instrucción de los expedientes para la concesión de la renta complementaria de ingresos, en sus dos modalidades, prevista en el artículo 9.1.a, corresponderá a las direcciones territoriales de la conselleria competente en materia de renta valenciana de inclusión.

Artículo 29

Instrucción de la renta de garantía

1. La instrucción de los expedientes para la concesión de la renta de garantía, en sus dos modalidades, prevista en el artículo 9.1.b, se efectuará por el órgano que proceda de la entidad local correspondiente. Una vez analizada la documentación aportada, y tras las oportunas comprobaciones sobre los recursos y prestaciones sociales de contenido económico a los que pudieran tener derecho la persona solicitante o los miembros de su unidad de convivencia, y constatado que reúne los requisitos establecidos en el artículo 12 de esta ley, elaborarán en función del diagnóstico social una propuesta de resolución sobre la concesión de la renta de garantía y de la modalidad e importe que le corresponde, en su caso.

2. La propuesta de resolución deberá ser remitida por medios telemáticos a la dirección territorial de la conselleria competente en materia de renta valenciana de inclusión que corresponda, en el plazo máximo de

de la sol·licitud en el registre general de l'ajuntament corresponent.

3. Quan la prestació que s'haja de concedir consistisca en la renda de garantia d'inclusió social, abans de formular la proposta de resolució es recaptarà el compromís voluntari de la persona sol·licitant i de les possibles persones beneficiàries mitjançant la subscripció de l'acord d'inclusió social, d'acord amb el títol II d'aquesta llei. En el cas que la persona destinatària manifeste la negativa a la subscripció de l'acord es farà constar aquesta circumstància i els motius en l'expedient, i es remetrà aquesta informació a l'òrgan gestor competent amb la proposta d'assignació en la modalitat de renda de garantia d'ingressos mínims.

Article 30

Sol·licitants víctimes de violència de gènere

Les sol·licituds de dones que siguen víctimes de violència de gènere per a ser titulars de la renda valenciana d'inclusió es tramitaran mitjançant un procediment abreujat, que consistirà en la reducció a la meitat dels terminis estandaritzats i en la preferència per a aquests expedients. Per a la iniciació del procediment serà suficient acreditar la condició de víctima per qualsevol dels mitjans previstos en l'article 9 de la Llei 7/2012, de 23 de novembre, de la Generalitat, integral contra la violència sobre la dona en l'àmbit de la Comunitat Valenciana.

Article 31

Resolució

1. En el cas de la renda complementària d'ingressos, en les seues dues modalitats:

a) La direcció territorial de la conselleria competent en matèria de renda valenciana d'inclusió resoldrà sobre la seua concessió en el termini de quatre mesos des de l'entrada de la sol·licitud en el registre de l'òrgan competent de la Generalitat per a la seua tramitació.

b) Transcorregut el termini de quatre mesos des de l'entrada de la sol·licitud en el registre de la Generalitat, sense que la resolució siga dictada i notificada, s'entendrà estimada la sol·licitud per silenci administratiu.

2. En el cas de la renda de garantia, en les seues dues modalitats:

a) La direcció territorial de la conselleria competent en matèria de renda valenciana d'inclusió resoldrà sobre la concessió de la renda de garantia en el termini de dos mesos des de l'entrada en el registre de la Generalitat de la proposta de resolució de l'autoritat municipal.

b) Transcorregut el termini de quatre mesos des de l'entrada de la sol·licitud en el registre general de l'ajuntament corresponent, o de la Generalitat, sense que la resolució siga dictada i notificada, s'entendrà estimada la sol·licitud per silenci administratiu.

3. Les resolucions de la renda valenciana d'inclusió, en qualsevol de les seues modalitats, tindran una vigència de

dos mesos, desde la entrada de la solicitud en el registro general del ayuntamiento correspondiente.

3. Cuando la prestación a conceder consista en la renta de garantía de inclusión social, antes de formular la propuesta de resolución se recabará el compromiso voluntario de la persona solicitante y las posibles personas beneficiarias mediante la suscripción del acuerdo de inclusión social de acuerdo al título II de esta ley. En el caso que la persona destinataria manifestase su negativa a la suscripción del acuerdo se hará constar dicha circunstancia en el expediente y los motivos de la misma, remitiendo dicha información al órgano gestor competente con la propuesta de asignación en la modalidad de renta de garantía de ingresos mínimos.

Artículo 30

Solicitantes víctimas de violencia de género

Las solicitudes de mujeres que sean víctimas de violencia de género para ser titulares de la renta valenciana de inclusión se tramitarán mediante un procedimiento abreviado, consistente en la reducción a la mitad de los plazos estandarizados y dando preferencia a estos expedientes. Para la iniciación del procedimiento será suficiente acreditar la condición de víctima por cualquiera de los medios previstos en el artículo 9 de la Ley 7/2012, de 23 de noviembre, de la Generalitat, integral contra la violencia sobre la mujer en el ámbito de la Comunitat Valenciana.

Artículo 31

Resolución

1. En el caso de la renta complementaria de ingresos, en sus dos modalidades:

a) La dirección territorial de la conselleria competente en materia de renta valenciana de inclusión resolverá sobre su concesión en el plazo de cuatro meses desde la entrada de la solicitud en el registro del órgano competente de la Generalitat para su tramitación.

b) Transcurrido el plazo de cuatro meses desde la entrada de la solicitud en el registro de la Generalitat, sin que la resolución fuera dictada y notificada, se entenderá estimada la solicitud por silencio administrativo.

2. En el caso de la renta de garantía, en sus dos modalidades:

a) La dirección territorial de la conselleria competente en materia de renta valenciana de inclusión resolverá sobre la concesión de la renta de garantía en el plazo de dos meses desde la entrada en el registro de la Generalitat de la propuesta de resolución de la autoridad municipal.

b) Transcurrido el plazo de cuatro meses desde la entrada de la solicitud en el registro general del ayuntamiento correspondiente, o de la Generalitat, sin que la resolución fuera dictada y notificada, se entenderá estimada la solicitud por silencio administrativo.

3. Las resoluciones de la renta valenciana de inclusión en cualquiera de sus modalidades, tendrán una vigencia de

tres anys des de la data de la resolució, transcorreguts els quals caldrà renovar-les en els termes indicats en l'article 37 d'aquesta llei.

Article 32

Meritació i pagament

1. Els efectes econòmics de la prestació de la renda valenciana d'inclusió es produiran a partir del dia primer del mes següent al de la data de la sol·licitud.
2. El pagament de la renda valenciana d'inclusió es farà directament a la persona titular d'aquesta per la Generalitat, mitjançant l'ingrés en un compte en una entitat de crèdit. Els pagaments posteriors es faran per mensualitats vençudes des de la data de la meritació d'aquesta.
3. Sense perjudici del que estableix l'apartat 2, en cas de privació de llibertat del titular podran percebre la renda valenciana d'inclusió les persones beneficiàries, sempre que l'informe social justifique que és oportú perquè ho requereix l'adequada execució de l'instrument d'inclusió social i d'inserció laboral que corresponga, de conformitat amb els requisits que s'establisquen reglamentàriament.
4. Excepcionalment i per causes objectives degudament justificades en l'informe social, es podrà realitzar el pagament a les persones titulars a través d'entitats sense ànim de lucre inscrites en el Registre de Titulars d'Activitats d'Acció Social, en els termes que s'establisquen reglamentàriament.

Article 33

Reintegrament de pagaments indeguts

La conselleria competent en matèria de renda valenciana d'inclusió exercirà les accions de rescabament que li puguin correspondre contra les persones o entitats que hagen percebut la prestació indegudament. Aquest reintegrament tindrà la consideració de drets d'ingrés públic a l'efecte del procediment aplicable al seu cobrament.

Article 34

Recursos

Contra la resolució que haja recaigut respecte a la renda valenciana d'inclusió, la persona sol·licitant podrà interposar els recursos que siguen procedents, d'acord amb el que disposa la normativa bàsica sobre procediment administratiu comú, davant la conselleria amb competències en matèria de renda valenciana d'inclusió.

Article 35

Revisions periòdiques

1. Les persones titulars de la renda valenciana d'inclusió hauran de presentar una declaració anual dels ingressos o

tres años desde la fecha de su resolución, transcurridos los cuales deberá procederse a su renovación, en los términos señalados en el artículo 37 de la presente ley.

Artículo 32

Devengo y pago

1. Los efectos económicos de la prestación de la renta valenciana de inclusión se producirán a partir del día primero del mes siguiente de la fecha de la solicitud.
2. El abono de la renta valenciana de inclusión se realizará directamente a la persona titular de la misma por la Generalitat, mediante ingreso en cuenta en una entidad de crédito. Los pagos posteriores se efectuarán por mensualidades vencidas desde la fecha del devengo de la misma.
3. Sin perjuicio de lo establecido en el apartado 2, en caso de privación de libertad del titular, podrán percibir la renta valenciana de inclusión las personas beneficiarias, siempre y cuando se justifique su oportunidad en el informe social, por así requerirlo la adecuada ejecución del instrumento de inclusión social y de inserción laboral que corresponda, de conformidad con los requisitos que se establezcan reglamentariamente.
4. Excepcionalmente y por causas objetivas debidamente justificadas en el informe social, podrá realizarse el abono a las personas titulares a través de entidades sin ánimo de lucro inscritas en el Registro de Titulares de Actividades de Acción Social, en los términos que se establezcan reglamentariamente.

Artículo 33

Reintegro de pagos indebidos

La conselleria competente en materia de renta valenciana de inclusión ejercerá las acciones de rescabamiento que le puedan corresponder contra las personas o entidades que hayan percibido la prestación indebidamente. Dicho reintegro tendrá la consideración de derechos de ingreso público a los efectos del procedimiento aplicable a su cobranza.

Artículo 34

Recursos

Contra la resolución que haya recaído respecto a la renta valenciana de inclusión, la persona solicitante podrá interponer los recursos que sean procedentes, en atención a lo dispuesto en la normativa básica sobre procedimiento administrativo común, ante la conselleria con competencias en materia de renta valenciana de inclusión.

Artículo 35

Revisiones periódicas

1. Las personas titulares de la renta valenciana de inclusión deberán presentar una declaración anual de los ingresos o

rendes computables, de la respectiva unitat de convivència, en els termes que s'establisquen reglamentàriament.

2. Per a comprovar si es mantenen les causes que van motivar la concessió de la renda d'inclusió, els serveis socials municipals corresponents faran anualment revisions periòdiques d'ofici sobre el compliment dels requisits d'accés a la prestació per les persones titulars de la renda d'inclusió, a l'efecte de les quals podran recaptar, de la resta d'administracions públiques i entitats que col·laboren en la renda valenciana d'inclusió, les dades i informes que siguen necessaris per a l'exercici correcte de les funcions de revisió i supervisió.

3. Per a comprovar si es mantenen les causes que van motivar la concessió de la renda complementària d'ingressos, les direccions territorials de la conselleria amb competències en matèria de renda valenciana d'inclusió faran anualment revisions periòdiques d'ofici sobre el compliment dels requisits d'accés a la prestació per les persones titulars de la renda complementària d'ingressos, per a la qual cosa podran recaptar, de la resta d'administracions públiques i entitats que col·laboren en la renda valenciana d'inclusió, les dades i informes que siguen necessaris per a l'exercici correcte de les funcions de revisió i supervisió.

Article 36

Modificació

1. La quantia de la renda valenciana d'inclusió, en qualsevol de les seues modalitats, podrà ser modificada com a conseqüència de canvis, tant personals com econòmics, esdevinguts en la unitat de convivència.

2. El procediment de modificació de la prestació econòmica es podrà iniciar d'ofici o a instància de part i s'instruirà en els termes que s'establisquen reglamentàriament. El termini màxim en el qual s'haurà de resoldre i notificar la resolució serà de tres mesos des de l'adopció de l'acord d'iniciació, o des de la presentació de la sol·licitud en el registre de l'administració corresponent. Transcorregut aquest termini sense resoldre i notificar la resolució, s'entendran desestimades les pretensions de la persona sol·licitant. En el cas de modificacions instades d'ofici, transcorregut el termini màxim per a resoldre i notificar esmentat anteriorment, s'atindrà al que disposa l'article 25.1 de la Llei del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

3. La modificació de la quantia s'aplicarà a partir del primer dia del mes següent al de la data de la resolució que la reconega.

Article 37

Renovació

1. El procediment de renovació es desenvoluparà reglamentàriament, sense que en cap cas s'interrupta el pagament de la prestació fins a la data en què es produïska la nova resolució. Les renovacions corresponents a les modalitats de renda complementària d'ingressos s'instruiran des de les

rentas computables, de la respectiva unidad de convivencia en los términos que se establezcan reglamentariamente.

2. Para comprobar si se mantienen las causas que motivaron la concesión de la renta de inclusión, los servicios sociales municipales correspondientes realizarán anualmente revisiones periódicas de oficio sobre el cumplimiento de los requisitos de acceso a la prestación por las personas titulares de la renta de inclusión, a cuyo efecto podrán recabar, del resto de administraciones públicas y entidades que colaboran en la renta valenciana de inclusión, los datos e informes que resulten necesarios para el correcto ejercicio de las funciones de revisión y supervisión.

3. Para comprobar si se mantienen las causas que motivaron la concesión de la renta complementaria de ingresos, las direcciones territoriales de la conselleria con competencias en materia de renta valenciana de inclusión realizarán anualmente revisiones periódicas de oficio sobre el cumplimiento de los requisitos de acceso a la prestación por las personas titulares de la renta complementaria de ingresos, a cuyo efecto podrán recabar, del resto de administraciones públicas y entidades que colaboran en la renta valenciana de inclusión, los datos e informes que resulten necesarios para el correcto ejercicio de las funciones de revisión y supervisión.

Artículo 36

Modificación

1. La cuantía de la renta valenciana de inclusión, en cualquiera de sus modalidades podrá ser modificada como consecuencia de cambios, tanto personales como económicos, ocurridos en la unidad de convivencia.

2. El procedimiento de modificación de la prestación económica se podrá iniciar de oficio o a instancia de parte y se instruirá en los términos que se establezcan reglamentariamente. El plazo máximo en el que deberá resolverse y notificarse la resolución será de tres meses desde la adopción del acuerdo de iniciación, o desde la presentación de la solicitud en el registro de la administración correspondiente. Transcurrido dicho plazo sin resolver y notificar la resolución, se entenderán desestimadas las pretensiones del solicitante. En el caso de modificaciones instadas de oficio, transcurrido el plazo máximo para resolver y notificar citado anteriormente, se estará a lo dispuesto en el artículo 25.1 de la Ley del procedimiento administrativo común de las administraciones públicas.

3. La modificación de la cuantía se aplicará a partir del primer día del mes siguiente al de la fecha de la resolución que la reconozca.

Artículo 37

Renovación

1. El procedimiento de renovación se desarrollará reglamentariamente, sin que en ningún caso se interrumpa el abono de la prestación hasta la fecha en que se produzca la nueva resolución. Las renovaciones correspondientes a las modalidades de renta complementaria de ingresos se instruirán desde las

direccions territorials de la conselleria amb competències en matèria de renda valenciana d'inclusió, mentre que les renovacions corresponents a les modalitats de renda d'inclusió s'instruïran des dels serveis socials municipals que corresponguen i es resol·dran en tots els casos en les direccions territorials.

2. De conformitat amb el que estableix l'apartat 3 de l'article 31 d'aquesta llei, la renovació de la renda valenciana d'inclusió, en qualsevol de les modalitats, s'efectuarà cada tres anys des de la resolució de concessió i a sol·licitud de la persona titular i caldrà acreditar en aquest moment que es compleixen els requisits exigibles, durant l'últim semestre anterior a la finalització de la vigència de la resolució de concessió del dret a la prestació i, en tot cas, abans de l'últim trimestre, en el registre de l'ajuntament del municipi on es trobe empadronada i tinga la seua residència efectiva, o en el registre de la Generalitat, segons corresponga, sense perjudici del que estableix l'article 16 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

Article 38

Suspensió

1. El dret a la renda valenciana d'inclusió es podrà suspendre per les causes següents:

- a) Pèrdua temporal d'algun dels requisits exigits per al seu reconeixement.
- b) Incompliment temporal per part de la persona titular o d'algun membre de la seua unitat de convivència de les obligacions i compromisos assumits en accedir a la prestació.

2. La suspensió del dret a la renda valenciana d'inclusió implicarà la suspensió del pagament de la prestació a partir del primer dia del mes següent al de la data de resolució i es mantindrà mentre persistisquen les circumstàncies que hagen donat lloc a la suspensió, per un període màxim de dotze mesos.

3. El reconeixement del dret a la prestació es podrà reprendre si desapareixen les circumstàncies que van motivar la seua suspensió, en els termes que s'establisquen reglamentàriament.

Article 39

Extinció

1. El dret a la renda valenciana d'inclusió, en qualsevol de les seues modalitats, s'extingirà per les causes següents:

- a) Transcorregut el període de tres anys des de la data de resolució sense que la persona titular del procediment de renovació l'haja sol·licitada.
- b) Modificació de les condicions tingudes en compte per a la concessió de la prestació, de manera que situen la persona titular fora dels requisits exigibles per a la seua percepció.

direcciones territoriales de la conselleria con competencias en materia de renta valenciana de inclusión, mientras que las renovaciones correspondientes a las modalidades de renta de inclusión se instruirán desde los servicios sociales municipales que correspondan, resolviéndose en todos los casos en las direcciones territoriales.

2. De conformidad con lo establecido en el apartado 3 del artículo 31 de la presente ley, la renovación de la renta valenciana de inclusión, en cualquiera de las modalidades, se efectuará cada tres años desde la resolución de concesión y a solicitud de la persona titular y se deberá poder acreditar en ese momento el cumplimiento de los requisitos exigibles, durante el último semestre anterior al fin de la vigencia de la resolución de concesión del derecho a la prestación y, en todo caso, antes del último trimestre, en el registro del ayuntamiento del municipio donde se encuentre empadronada y tenga su residencia efectiva, o en el registro de la Generalitat, según corresponda, sin perjuicio de lo dispuesto en el artículo 16 de la Ley 39/2015, de 1 de octubre, del procedimiento administrativo común de las administraciones públicas.

Artículo 38

Suspensión

1. El derecho a la renta valenciana de inclusión se podrá suspender por las siguientes causas:

- a) Pérdida temporal de alguno de los requisitos exigidos para su reconocimiento.
- b) Incumplimiento temporal por parte de la persona titular o de algún miembro de su unidad de convivencia de las obligaciones y compromisos asumidos al acceder a la prestación.

2. La suspensión del derecho a la renta valenciana de inclusión implicará la suspensión del pago de la prestación a partir del primer día del mes siguiente al de la fecha de resolución y se mantendrá mientras persistan las circunstancias que hubieran dado lugar a la misma, por un periodo máximo de doce meses.

3. El reconocimiento del derecho a la prestación podrá reanudarse si desaparecen las circunstancias que motivaron su suspensión, en los términos que se establezcan reglamentariamente.

Artículo 39

Extinción

1. El derecho a la renta valenciana de inclusión, en cualquiera de sus modalidades, se extinguirá por las siguientes causas:

- a) Transcurrido el periodo de tres años desde la fecha de resolución sin haberse solicitado por parte de la persona titular el procedimiento de renovación.
- b) Modificación de las condiciones tenidas en cuenta para la concesión de la prestación, de forma que sitúen a la persona titular fuera de los requisitos exigibles para su percepción.

c) Pèrdua definitiva d'algun dels requisits exigits per al seu reconeixement.

d) Falsejament en la declaració d'ingressos o qualsevol altra actuació fraudulenta dirigida a obtenir o conservar la renda valenciana d'inclusió.

e) Manteniment d'una situació de suspensió per un període continuat superior a dotze mesos.

f) Suspensió o extinció en aplicació del règim sancionador descrit en aquesta llei.

g) Renúncia de la persona titular.

h) Incompliment injustificat i reiterat de les obligacions previstes en l'article 14 d'aquesta llei.

i) Defunció de la persona titular.

2. En el supòsit d'extinció per defunció de la persona titular de la renda valenciana d'inclusió, al qual es refereix l'apartat 1.i anterior, les persones beneficiàries de la unitat de convivència podran continuar percebent transitòriament les quantitats corresponents a la modalitat de renda valenciana d'inclusió que tinga reconeguda la persona titular en el moment de la seua defunció, en els termes i condicions que s'establisquen reglamentàriament.

TÍTOL IV RÈGIM DE FINANÇAMENT

Article 40

Fons de finançament

1. El finançament de la renda valenciana d'inclusió s'establirà a través de les partides pressupostàries necessàries per a atendre-la econòmicament, aprovades anualment en la llei de pressupostos de la Generalitat.

2. Les diputacions provincials podran aportar dotacions econòmiques per a contribuir al finançament adequat i suficient de la renda valenciana d'inclusió, mitjançant la subscripció del corresponent conveni de col·laboració amb la Generalitat, que podran ser tant per a sufragar les despeses de la prestació econòmica com els recursos necessaris per a la seua gestió.

Article 41

Dels crèdits de la Generalitat

Els crèdits destinats a satisfer el pagament de les prestacions econòmiques regulades en aquesta llei tindran el caràcter de crèdits ampliables en el pressupost de la Generalitat.

c) Pérdida definitiva de alguno de los requisitos exigidos para su reconocimiento.

d) Falseamiento en la declaración de ingresos o cualquier otra actuación fraudulenta dirigida a obtener o conservar la renta valenciana de inclusión.

e) Mantenimiento de una situación de suspensión por periodo continuado superior a doce meses.

f) Suspensión o extinción en aplicación del régimen sancionador descrito en esta ley.

g) Renuncia de la persona titular.

h) Incumplimiento injustificado y reiterado de las obligaciones previstas en el artículo 14 de esta ley.

i) Fallecimiento de la persona titular.

2. En el supuesto de extinción por fallecimiento de la persona titular de la renta valenciana de inclusión, a que se refiere el apartado 1.i anterior, las personas beneficiarias de la unidad de convivencia podrán continuar percibiendo transitoriamente las cantidades correspondientes a la modalidad de renta valenciana de inclusión que tuviera reconocida la persona titular en el momento de su fallecimiento, en los términos y condiciones que se establezcan reglamentariamente.

TÍTULO IV RÉGIMEN DE FINANCIACIÓN

Artículo 40

Fuentes de financiación

1. La financiación de la renta valenciana de inclusión se establecerá a través de las partidas presupuestarias necesarias para atenderla económicamente, aprobadas anualmente en la ley de presupuestos de la Generalitat.

2. Las diputaciones provinciales podrán aportar dotaciones económicas para contribuir a la financiación adecuada y suficiente de la renta valenciana de inclusión, mediante la suscripción del correspondiente convenio de colaboración con la Generalitat, que podrán ser tanto para sufragar los gastos de la prestación económica como los recursos necesarios para su gestión.

Artículo 41

De los créditos de la Generalitat

Los créditos destinados a satisfacer el pago de las prestaciones económicas reguladas en esta ley tendrán el carácter de créditos ampliables en el presupuesto de la Generalitat.

Article 42

Finançament dels instrument d'inclusió social i d'inserció laboral

1. Els instruments d'inclusió social seran finançats amb càrrec als pressupostos de la conselleria competent en matèria de renda valenciana d'inclusió i de les diputacions provincials mitjançant la subscripció del conveni de col·laboració corresponent amb la Generalitat per al desenvolupament i implantació d'aquesta llei.

2. Els instruments d'inserció laboral seran finançats amb càrrec als pressupostos de les conselleries competents en matèria d'ocupació i formació.

TÍTOL V

RÈGIM COMPETENCIAL I ORGANITZATIU

CAPÍTOL I

Règim competencial

Article 43

Disposició general

Les competències en matèria de renda valenciana d'inclusió, en el marc dels serveis socials generals, correspondran a la Generalitat, a les diputacions provincials i a les entitats locals en el seu respectiu àmbit territorial, i s'hauran d'exercir sota els principis generals de coordinació i cooperació, sense perjudici de l'autonomia que correspon a cada una d'aquestes, i d'acord amb el que preveuen l'Estatut d'autonomia de la Comunitat Valenciana, la legislació autonòmica de serveis socials i la legislació de règim local.

Article 44

Generalitat

Correspon a la Generalitat l'exercici de les competències següents:

- a) L'elaboració de les normes de desplegament d'aquesta llei.
- b) La resolució, finançament i pagament de la renda valenciana d'inclusió, així com de totes aquelles mesures previstes en aquesta llei.
- c) La planificació, el control i l'avaluació general de les mesures previstes en aquesta llei.
- d) L'aprovació de la planificació adequada en el marc del Pla estratègic valencià de serveis socials.

Article 45

Entitats locals

En la consecució de la finalitat perseguida per aquesta llei, les entitats locals, a través dels serveis socials municipals, atesa

Artículo 42

Financiación de los instrumento de inclusión social y de inserción laboral

1. Los instrumentos de inclusión social serán financiados con cargo a los presupuestos de la conselleria competente en materia de renta valenciana de inclusión y de las diputaciones provinciales mediante la suscripción del correspondiente convenio de colaboración con la Generalitat para el desarrollo e implantación de la presente ley.

2. Los instrumentos de inserción laboral serán financiados con cargo a los presupuestos de las consellerias competentes en materia de empleo y formación.

TÍTULO V

RÉGIMEN COMPETENCIAL Y ORGANIZATIVO

CAPÍTULO I

Régimen competencial

Artículo 43

Disposición general

Las competencias en materia de renta valenciana de inclusión, en el marco de los servicios sociales generales, corresponderán a la Generalitat, a las diputaciones provinciales y a las entidades locales en su respectivo ámbito territorial, y deberán ejercerse bajo los principios generales de coordinación y cooperación, sin perjuicio de la autonomía que corresponde a cada una de ellas, y de acuerdo con lo previsto en el Estatuto de autonomía de la Comunitat Valenciana, en la legislación autonómica de servicios sociales y en la legislación de régimen local.

Artículo 44

Generalitat

Corresponde a la Generalitat el ejercicio de las siguientes competencias:

- a) La elaboración de las normas de desarrollo de la presente ley.
- b) La resolución, financiación y pago de la renta valenciana de inclusión, así como de todas aquellas medidas contempladas en esta ley.
- c) La planificación, el control y la evaluación general de las medidas contempladas en la presente ley.
- d) La aprobación de la planificación adecuada en el marco del Plan estratégico valenciano de servicios sociales.

Artículo 45

Entidades locales

En la consecución de la finalidad perseguida por la presente ley, las entidades locales, a través de los servicios sociales

la seua consideració de prestació bàsica del sistema públic de serveis socials, exerciran les atribucions següents:

a) La detecció de les persones o unitats de convivència que es troben en situació susceptible de ser qualificada d'exclusió o risc d'exclusió, el diagnòstic social, la subscripció amb les persones interessades de l'acord d'inclusió social, la proposta de resolució i la resta d'instruments d'inclusió social.

b) La instrucció i presentació de l'expedient, de l'informe social, si és el cas, així com de la proposta de resolució de l'autoritat municipal sobre la concessió de la renda d'inclusió, en la modalitat que corresponga, en el registre de la direcció territorial en matèria de renda valenciana d'inclusió competent per a resoldre.

c) Elaborar els programes personalitzats d'inclusió i itineraris d'inclusió social descrits en els articles 19 i 20 d'aquesta llei, així com participar en l'elaboració dels itineraris d'inserció laboral, si és el cas, en coordinació amb els serveis públics d'ocupació.

d) El seguiment i avaluació dels instruments d'inclusió social a través dels serveis socials i de l'instrument d'inserció laboral a través dels professionals dels serveis d'ocupació locals en col·laboració i coordinació amb el servei públic d'ocupació.

Article 46

Diputacions provincials

En la consecució de la finalitat perseguida per aquesta llei, les diputacions provincials valencianes desenvoluparan les atribucions que els corresponga segons la Llei 5/1997, de 25 de juny, per la qual es regula el sistema de serveis socials en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, o norma que la substituisca, si és el cas, i les que es determinen en els convenis que puguen subscriure amb la Generalitat, i cooperaran en la implantació d'aquesta llei amb l'aportació dels mitjans econòmics, tècnics, materials i humans que es consideren en aquests, especialment en els municipis menors de 10.000 habitants, atesa la seua consideració de prestació bàsica del sistema públic de serveis socials.

CAPÍTOL II

Cooperació, coordinació i participació

Article 47

Deure de cooperació i coordinació entre administracions públiques

1. Les administracions públiques valencianes s'hauran de prestar entre si la cooperació i coordinació necessàries per a garantir la màxima eficàcia i eficiència en el funcionament de la renda valenciana d'inclusió.

2. L'administració de la Generalitat col·laborarà amb les diferents administracions per a l'adequada gestió de la renda valenciana d'inclusió, i promourà acords necessaris

municipales, dada su consideración de prestación básica del sistema público de servicios sociales, desarrollarán las siguientes atribuciones:

a) La detección de las personas o unidades de convivencia que se encuentren en situación susceptible de ser calificada de exclusión o riesgo de exclusión, el diagnóstico social, la suscripción con las personas interesadas del acuerdo de inclusión social, la propuesta de resolución y el resto de instrumentos de inclusión social.

b) La instrucción y presentación del expediente, del informe social, en su caso, así como de la propuesta de resolución de la autoridad municipal sobre la concesión de la renta de inclusión, en la modalidad que corresponda, en el registro de la dirección territorial en materia de renta valenciana de inclusión competente para resolver.

c) Elaborar los programas personalizados de inclusión e itinerarios de inclusión social descritos en los artículos 19 y 20 de esta ley, así como participar en la elaboración de los itinerarios de inserción laboral, en su caso, en coordinación con los servicios públicos de empleo.

d) El seguimiento y evaluación de los instrumentos de inclusión social a través de los servicios sociales y del instrumento de inserción laboral a través de los profesionales de los servicios de empleo locales en colaboración y coordinación con el servicio público de empleo.

Artículo 46

Diputaciones provinciales

En la consecución de la finalidad perseguida por la presente ley, las diputaciones provinciales valencianas desarrollarán las atribuciones que les corresponda según la Ley 5/1997 de 25 de junio, por la que se regula el sistema de servicios sociales en el ámbito de la Comunitat Valenciana, o norma que la sustituya, en su caso, y las que se determinen en los convenios que puedan suscribir con la Generalitat, cooperando en la implantación de esta ley con la aportación de los medios económicos, técnicos, materiales y humanos que se consideren en los mismos, especialmente en los municipios menores de 10.000 habitantes, dada su consideración de prestación básica del sistema público de servicios sociales.

CAPÍTULO II

Cooperación, coordinación y participación

Artículo 47

Deber de cooperación y coordinación entre administraciones públicas

1. Las administraciones públicas valencianas deberán prestarse entre sí la cooperación y coordinación necesarias para garantizar la máxima eficacia y eficiencia en el funcionamiento de la renta valenciana de inclusión.

2. La administración de la Generalitat colaborará con las diferentes administraciones para la adecuada gestión de la renta valenciana de inclusión, promoviendo acuerdos

per a l'intercanvi d'informació, en particular, referent a la concurrència d'incompatibilitats o supòsits de subsidiarietat, millores en la gestió de la prestació i aquells altres aspectes que es consideren adequats a la finalitat de la prestació.

3. Reglamentàriament s'establirà l'òrgan de coordinació permanent entre l'administració de la Generalitat, les entitats locals i les diputacions provincials, per a assegurar l'eficàcia i coherència del sistema públic de serveis socials conforme al que disposa la legislació valenciana de serveis socials.

4. Es podran subscriure convenis per al desplegament i implementació del contingut d'aquesta llei així com per al Pla valencià d'inclusió i cohesió social.

Article 48

Departaments i organismes de la Generalitat

1. Els departaments i organismes de l'administració de la Generalitat col·laboraran en la definició i execució de les activitats que es determinen en els instruments orientats a la inclusió social i la inserció laboral, especialment en les àrees d'ocupació, educació, habitatge i salut, a través de les formes de col·laboració que s'establiran reglamentàriament.

2. La conselleria competent en matèria de renda valenciana d'inclusió oferirà, a través de la plataforma autonòmica d'interoperabilitat, informació sobre les persones perceptores de les prestacions de la renda valenciana d'inclusió, si escau, als departaments de l'administració de la Generalitat amb competències en matèria d'ocupació, formació, educació, habitatge, sanitat, transport i hisenda, amb la finalitat d'afavorir i facilitar el seu accés als diferents serveis públics.

Article 49

Participació de les entitats socials

Els serveis socials municipals podran subscriure convenis de col·laboració amb entitats socials públiques o privades sense ànim de lucre, o utilitzar qualsevol de les fórmules regulades en la legislació vigent en matèria de contractació pública amb criteris de qualitat, sostenibilitat i de caràcter social, incloent-hi clàusules socials, per al desenvolupament del contingut de les accions vinculades als itineraris d'inclusió social.

CAPÍTOL III

Governança i participació

Article 50

Governança de la llei i comissió tècnica de seguiment i implementació

1. Amb la finalitat de garantir la màxima eficiència i utilitat d'aquesta llei per a la ciutadania valenciana, la coordinació política i pressupostària residirà en la comissió delegada del Consell d'inclusió i drets socials.

precisos para el intercambio de información, en particular, en lo referente a la concurrencia de incompatibilidades o supuestos de subsidiariedad, mejoras en la gestión de la prestación y aquellos otros aspectos que se consideren adecuados a la finalidad de la prestación.

3. Reglamentariamente se establecerá el órgano de coordinación permanente entre la administración de la Generalitat, las entidades locales y las diputaciones provinciales, para asegurar la eficacia y coherencia del sistema público de servicios sociales conforme a lo dispuesto en la legislación valenciana de servicios sociales.

4. Se podrán suscribir convenios para el desarrollo e implementación del contenido de esta ley así como para el Plan valenciano de inclusión y cohesión social.

Artículo 48

Departamentos y organismos de la Generalitat

1. Los departamentos y organismos de la administración de la Generalitat colaborarán en la definición y ejecución de las actividades que se determinen en los instrumentos orientados a la inclusión social y la inserción laboral, especialmente en las áreas de empleo, educación, vivienda y salud, a través de las formas de colaboración que se establecerán reglamentariamente.

2. La conselleria competente en materia de renta valenciana de inclusión ofrecerá, a través de la plataforma autonómica de interoperabilidad, información sobre las personas receptoras de las prestaciones de la renta valenciana de inclusión, en su caso, a los departamentos de la administración de la Generalitat con competencias en materia de empleo, formación, educación, vivienda, sanidad, transporte y hacienda, con el fin de favorecer y facilitar su acceso a los diferentes servicios públicos.

Artículo 49

Participación de las entidades sociales

Los servicios sociales municipales podrán suscribir convenios de colaboración con entidades sociales públicas o privadas sin ánimo de lucro, o utilizar cualquiera de las fórmulas reguladas en la legislación vigente en materia de contratación pública con criterios de calidad, sostenibilidad y de carácter social, incluyendo cláusulas sociales, para el desarrollo del contenido de las acciones vinculadas a los itinerarios de inclusión social.

CAPÍTULO III

Gobernanza y participación

Artículo 50

Gobernanza de la ley y comisión técnica de seguimiento e implementación

1. Con el fin de garantizar la máxima eficiencia y utilidad de la presente ley para la ciudadanía valenciana, la coordinación política y presupuestaria residirá en la comisión delegada del Consell de inclusión y derechos sociales.

2. La coordinació tècnica residirà en la comissió tècnica de seguiment i implementació de la renda valenciana d'inclusió, adscrita a la conselleria competent en matèria de renda valenciana d'inclusió, que es constituirà amb la participació de personal directiu i tècnic de la conselleria i de les direccions territorials amb competències en matèria de renda valenciana d'inclusió, així com de les administracions locals i de les diputacions provincials. La seua composició, funcions i règim jurídic es determinaran reglamentàriament, i es respectarà en tot cas el principi de presència equilibrada de dones i homes.

Article 51

Òrgans de participació social

1. La màxima participació ciutadana i dels agents implicats en la implementació d'aquesta llei en l'àmbit autonòmic es durà a terme en el si de la comissió de seguiment i avaluació prevista en el Pla valencià d'inclusió i cohesió social.

2. Així mateix, la participació ciutadana i dels agents implicats en la implementació d'aquesta llei en l'àmbit local es durà a terme en el si dels consells municipals d'inclusió i drets socials establits pel Pla valencià d'inclusió i cohesió social.

3. Els dos òrgans de participació, sense perjudici del que reglamentàriament s'establisca, duran a terme, cada un en el seu respectiu àmbit territorial, actuacions de sensibilització, coordinació, anàlisi i propostes de millora en l'aplicació d'aquesta llei.

4. En els dos òrgans de participació, sense perjudici del que reglamentàriament s'establisca sobre aquest tema, la seua composició respectarà el principi de presència equilibrada de dones i homes i hi estaran representats tant els òrgans directius de la conselleria amb competències en matèria de renda valenciana d'inclusió com el personal tècnic de les conselleries amb competències en matèries vinculades a la renda valenciana d'inclusió, representants de les universitats públiques valencianes, representants de la Federació Valenciana de Municipis i Províncies i de les diputacions provincials, entitats del tercer sector d'acció social que desenvolupen instruments vinculats amb la renda valenciana d'inclusió, representants d'empreses d'inserció social, dels agents socials, especialment, les organitzacions empresarials i sindicals representatives de la Comunitat Valenciana, així com de les persones titulars del dret a la renda valenciana d'inclusió.

TÍTOL VI

PLANIFICACIÓ, COORDINACIÓ, QUALITAT I AVALUACIÓ

Article 52

Disposicions generals

1. La planificació de la implementació d'aquesta llei es materialitzarà, en l'àmbit autonòmic, a través del Pla estratègic de

2. La coordinación técnica residirá en la comisión técnica de seguimiento e implementación de la renta valenciana de inclusión, adscrita a la conselleria competente en materia de renta valenciana de inclusión, que se constituirá con la participación de personal directivo y técnico de la conselleria y de las direcciones territoriales con competencias en materia de renta valenciana de inclusión, así como de las administraciones locales y de las diputaciones provinciales. Su composición, funciones y régimen jurídico se determinarán reglamentariamente, respetando en todo caso el principio de presencia equilibrada de mujeres y hombres.

Artículo 51

Órganos de participación social

1. La máxima participación ciudadana y de los agentes implicados en la implementación de la presente ley en el ámbito autonómico se llevará a cabo en el seno de la comisión de seguimiento y evaluación prevista en el Plan valenciano de inclusión y cohesión social.

2. Asimismo, la participación ciudadana y de los agentes implicados en la implementación de la presente ley en el ámbito local se desarrollará en el seno de los consejos municipales de inclusión y derechos sociales establecidos por el Plan valenciano de inclusión y cohesión social.

3. Ambos órganos de participación, sin perjuicio de lo que reglamentariamente se establezca, realizarán, cada uno de ellos en su respectivo ámbito territorial, actuaciones de sensibilización, coordinación, análisis y propuestas de mejora en la aplicación de la presente ley.

4. En ambos órganos de participación, sin perjuicio de lo que reglamentariamente se establezca al respecto, su composición respetará el principio de presencia equilibrada de mujeres y hombres y en ellos estarán representados, tanto los órganos directivos de la conselleria con competencias en materia de renta valenciana de inclusión como el personal técnico de las consellerias con competencias en materias vinculadas a la renta valenciana de inclusión, representantes de la universidades públicas valencianas, representantes de la Federación Valenciana de Municipios y Provincias y de las diputaciones provinciales, entidades del tercer sector de acción social que desarrollen instrumentos vinculados con la renta valenciana de inclusión, representantes de empresas de inserción social, de los agentes sociales, especialmente, las organizaciones empresariales y sindicales representativas de la Comunitat Valenciana, así como de las personas titulares del derecho a la renta valenciana de inclusión.

TÍTULO VI

PLANIFICACIÓN, COORDINACIÓN, CALIDAD Y EVALUACIÓN

Artículo 52

Disposiciones generales

1. La planificación de la implementación de la presente ley se materializará, en el ámbito autonómico, a través del Plan

serveis socials i del Pla valencià d'inclusió i cohesió social, i caldrà garantir en la seua elaboració la participació directa de totes les administracions públiques valencianes, així com la d'altres entitats públiques que intervinguen en el sector i de la resta d'agents implicats.

2. Es podran elaborar plans específics o territorials per a barris, municipis, comarques o altres àmbits geogràfics que, per la seua major vulnerabilitat i per les seues elevades taxes de pobresa i exclusió social, necessiten una acció integral a curt o mitjà termini, en coordinació amb les línies marcades en el Pla estratègic de serveis socials i en el Pla valencià d'inclusió i cohesió social.

Article 53

Dels plans generals

Correspon al Consell l'impuls i foment dels serveis socials, l'ocupació, l'habitatge, la formació, la salut, l'educació i tots aquells aspectes que faciliten la inclusió social i laboral de les persones en situació d'exclusió social o de risc d'exclusió social, mitjançant la implantació i el desenvolupament d'actuacions o plans generals, que hauran de contemplar les mesures d'inclusió proposades, en col·laboració amb les entitats locals.

Article 54

De la coordinació de les actuacions

Les actuacions referents tant a la renda valenciana d'inclusió com a la inserció social i laboral determinades en aquesta llei que impliquen intervencions de diferents conselleries, es coordinaran a través de la comissió interdepartamental corresponent, en els termes que s'establisquen reglamentàriament.

Article 55

Millora de la qualitat de l'atenció, formació de professionals i investigació

1. A fi de garantir una atenció de qualitat i la millora dels estàndards d'atenció, la conselleria competent en matèria de renda valenciana d'inclusió fomentarà l'aplicació de mètodes acreditats d'avaluació externa i millora contínua de la qualitat que contribuïsquen a determinar les disfuncions o els dèficits que es produïsquen en la satisfacció de les necessitats i en el funcionament de les estructures de gestió de la renda valenciana d'inclusió.

2. Les administracions públiques valencianes es coordinaran per a promoure i planificar la formació de la totalitat d'agents i professionals que intervenen en la implementació dels instruments orientats a la inclusió social i inserció laboral, en particular, de figures professionals especialitzades en incorporació social i laboral, en intervenció social i educació familiar i en mediació intercultural.

3. La conselleria competent en matèria de renda valenciana d'inclusió fomentarà la investigació en l'àmbit de la inclusió

estratègic de serveis socials y del Plan valenciano de inclusión y cohesión social, debiendo garantizarse en su elaboración la participación directa de todas las administraciones públicas valencianas, así como la de otras entidades públicas que intervengan en el sector y del resto de agentes implicados.

2. Podrán elaborarse planes específicos o territoriales para barrios, municipios, comarcas u otros ámbitos geográficos que, por su mayor vulnerabilidad y por sus elevadas tasas de pobreza y exclusión social, precisen de una acción integral a corto o medio plazo, en coordinación con las líneas marcadas en el Plan estratégico de servicios sociales y en el Plan valenciano de inclusión y cohesión social.

Artículo 53

De los planes generales

Corresponde al Consell el impulso y fomento de los servicios sociales, el empleo, la vivienda, la formación, la salud, la educación y todos aquellos aspectos que faciliten la inclusión social y laboral de las personas en situación de exclusión social o de riesgo de exclusión social, mediante la implantación y el desarrollo de actuaciones o planes generales, que deberán contemplar las medidas de inclusión propuestas, en colaboración con las entidades locales.

Artículo 54

De la coordinación de las actuaciones

Las actuaciones referentes tanto a la renta valenciana de inclusión como a la inserción social y laboral determinadas en esta ley que impliquen intervenciones de distintas consejerías, se coordinarán a través de la correspondiente comisión interdepartamental, en los términos que se establezcan reglamentariamente.

Artículo 55

Mejora de la calidad de la atención, formación de profesionales e investigación

1. Al objeto de garantizar una atención de calidad y la mejora de los estándares de atención, la conselleria competente en materia de renta valenciana de inclusión fomentarà la aplicación de métodos acreditados de evaluación externa y mejora continua de la calidad que contribuyan a determinar las disfunciones o los déficits que se produzcan en la satisfacción de las necesidades y en el funcionamiento de las estructuras de gestión de la renta valenciana de inclusión.

2. Las administraciones públicas valencianas se coordinarán para promover y planificar la formación de la totalidad de agentes y profesionales que intervienen en la implementación de los instrumentos orientados a la inclusión social e inserción laboral, en particular, de figuras profesionales especializadas en incorporación social y laboral, en intervención social y educación familiar y en mediación intercultural.

3. La conselleria competente en materia de renta valenciana de inclusión fomentarà la investigación en el ámbito de la

social i determinarà els eixos prioritaris d'estudi i avaluació per a afavorir l'eficàcia de les polítiques públiques de protecció i intervenció social i el millor aprofitament de la innovació.

4. La conselleria competent en matèria de renda valenciana d'inclusió articularà els mitjans necessaris per a la identificació i el seguiment de les bones pràctiques desenvolupades tant en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana com en altres comunitats autònomes i en altres països de l'entorn europeu.

Article 56

Avaluació i seguiment

1. L'avaluació i seguiment general de la renda valenciana d'inclusió, que inclourà la valoració dels resultats i objectius aconseguits, així com l'articulació de propostes de millora general de la prestació, la realitzarà la comissió tècnica de seguiment i implementació de la renda valenciana d'inclusió, prevista en l'article 50.2 d'aquesta llei.

2. Amb caràcter biennal aquesta comissió tècnica realitzarà un informe d'impacte de la llei, en el qual s'inclouran els perfils de les persones perceptores, els resultats d'inclusió social i inserció laboral, la coordinació dels departaments del Consell i de les diferents administracions implicades per a garantir la inclusió social. Així mateix, amb la finalitat d'arreglar propostes per a un millor desenvolupament i abast de la finalitat de la llei, es traslladarà aquest informe al Comitè Econòmic i Social de la Comunitat Valenciana i, si escau, a altres entitats les finalitats de les quals tinguen relació directa amb l'objecte d'aquesta norma. Es garantirà la independència i objectivitat en l'avaluació. La Comissió Delegada del Consell d'Inclusió i Drets Socials, a proposta de la comissió tècnica prevista en l'article 50.2, haurà d'analitzar l'informe, així com les propostes, i adoptarà les mesures que siguen procedents per a la millora de la gestió i abast de la llei.

TÍTOL VII

RÈGIM SANCIONADOR

Article 57

Infraccions

1. Constitueixen infraccions les accions o omissions de les persones destinatàries, tipificades i sancionades en aquesta llei.

2. Les infraccions no podran ser objecte de sanció sense la prèvia instrucció de l'expedient oportú.

3. Les infraccions es classifiquen en lleus, greus i molt greus.

inclusión social y determinará los ejes prioritarios de estudio y evaluación con vistas a favorecer la eficacia de las políticas públicas de protección e intervención social y el mejor aprovechamiento de la innovación.

4. La conselleria competente en materia de renta valenciana de inclusión articulará los medios necesarios para proceder a la identificación y el seguimiento de las buenas prácticas desarrolladas tanto en el ámbito territorial de la Comunitat Valenciana como en otras comunidades autónomas y en otros países del entorno europeo.

Artículo 56

Evaluación y seguimiento

1. La evaluación y seguimiento general de la renta valenciana de inclusión, que incluirá la valoración de sus resultados y objetivos conseguidos así como la articulación de propuestas de mejora general de la prestación, la realizará la comisión técnica de seguimiento e implementación de la renta valenciana de inclusión, prevista en el artículo 50.2 de esta ley.

2. Con carácter bienal dicha comisión técnica realizará un informe de impacto de la ley, en el que se incluirán los perfiles de las personas receptoras, los resultados de inclusión social e inserción laboral, la coordinación de los departamentos del Consell y de las distintas administraciones implicadas para garantizar la inclusión social. Asimismo, con el fin de recoger propuestas para un mejor desarrollo y alcance de la finalidad de la ley, se trasladará dicho informe al Comité Económico y Social de la Comunitat Valenciana y, en su caso, a otras entidades cuyos fines guarden relación directa con el objeto de esta norma. Se garantizará la independencia y objetividad en la evaluación. La Comisión Delegada del Consell de Inclusión y Derechos Sociales a propuesta de la comisión técnica prevista en el art. 50.2 deberá analizar el informe, así como las propuestas y adoptará cuantas medidas sean procedentes para la mejora de la gestión y alcance de la ley.

TÍTULO VII

RÉGIMEN SANCIONADOR

Artículo 57

Infracciones

1. Constituyen infracciones las acciones u omisiones de las personas destinatarias, tipificadas y sancionadas en la presente ley.

2. Las infracciones no podrán ser objeto de sanción sin la previa instrucción del oportuno expediente.

3. Las infracciones se clasifican en leves, graves y muy graves.

Article 58*Tipus d'infraccions*

Es consideren infraccions les accions o omissions següents:

1. Lleus:

a) Les actuacions dirigides a obtenir o conservar la prestació sabent que no es reuneixen els requisits per a això, encara que d'aquestes actuacions no es derive l'obtenció o conservació pretesa.

b) L'incompliment dels requisits establits o la realització de conductes prohibides en aquesta llei, reglaments i altres disposicions que la desenvolupen i completen, no assenyalats com a faltes greus o molt greus.

2. Greus:

a) La reincidència en una falta lleu en el termini d'un any.

b) Les actuacions dirigides a obtenir o conservar la prestació sabent que no es reuneixen els requisits per a això, quan d'aquestes actuacions s'haja derivat una percepció indeguda de la prestació econòmica en una quantia inferior o igual al 100 % de la quantia màxima de la renda valenciana d'inclusió que poguera correspondre, amb caràcter anual, a una unitat de convivència de les característiques de la persona infractora.

c) Incumplir el deure de comunicació al qual es refereix l'article 14 d'aquesta llei.

3. Molt greus:

a) La reincidència en una falta greu en el termini de tres anys.

b) Les actuacions dirigides a obtenir o conservar la prestació sabent que no es reuneixen els requisits per a això, quan d'aquestes actuacions s'haja derivat una percepció indeguda de la prestació econòmica en una quantia superior al 100 % de la quantia màxima de la renda valenciana d'inclusió que poguera correspondre, amb caràcter anual, a una unitat de convivència de les característiques de la persona infractora.

c) Actuacions dirigides a obtenir o mantenir la prestació de manera especialment fraudulenta o greu, tals com falsedat en document públic o oficial, falsa denúncia en el supòsit de violència sobre la dona o intrafamiliar, no haver fet ús dels drets per a percebre la pensió compensatòria o alimentària a la qual tinga dret legalment, o haver renunciat a alguna d'aquestes, o altres de semblants.

d) No dedicar l'import de la prestació a satisfer les necessitats de la unitat de convivència.

e) Desatendre les necessitats de les persones de la unitat de convivència que siguin menors d'edat, majors, en situació de dependència o amb diversitat funcional.

Artículo 58*Tipos de infracciones*

Se consideran infracciones las siguientes acciones u omisiones:

1. Leves:

a) Las actuaciones dirigidas a obtener o conservar la prestación sabiendo que no se reúnen los requisitos para ello, aunque de estas actuaciones no se derive la obtención o conservación pretendida.

b) El incumplimiento de los requisitos establecidos o la realización de conductas prohibidas en esta ley, reglamentos y demás disposiciones que la desarrollen y completen, no señalados como faltas graves o muy graves.

2. Graves:

a) La reincidencia en una falta leve en el plazo de un año.

b) Las actuaciones dirigidas a obtener o conservar la prestación sabiendo que no se reúnen los requisitos para ello, cuando de estas actuaciones se hubiera derivado una percepción indebida de la prestación económica en una cuantía inferior o igual al 100 % de la cuantía máxima de la renta valenciana de inclusión que pudiera corresponder, con carácter anual, a una unidad de convivencia de las características de la persona infractora.

c) Incumplir el deber de comunicación a que se refiere el artículo 14 de esta ley.

3. Muy graves:

a) La reincidencia en una falta grave en el plazo de tres años.

b) Las actuaciones dirigidas a obtener o conservar la prestación sabiendo que no se reúnen los requisitos para ello, cuando de estas actuaciones se hubiera derivado una percepción indebida de la prestación económica en una cuantía superior al 100 % de la cuantía máxima de la renta valenciana de inclusión que pudiera corresponder, con carácter anual, a una unidad de convivencia de las características de la persona infractora.

c) Actuaciones dirigidas a obtener o mantener la prestación de modo especialmente fraudulento o grave, tales como falsedad en documento público u oficial, falsa denuncia en el supuesto de violencia sobre la mujer o intrafamiliar, no haber hecho uso de los derechos para percibir la pensión compensatoria o alimenticia a la que tenga derecho legalmente, o haber renunciado a alguna de ellas, u otros semejantes.

d) No dedicar el importe de la prestación a satisfacer las necesidades de la unidad de convivencia.

e) Desatender las necesidades de las personas de la unidad de convivencia que sean menores de edad, mayores, en situación de dependencia o con diversidad funcional.

Article 59*Sancions*

Les sancions a aplicar a les diferents infraccions administratives seran, segons la naturalesa d'aquestes:

1. Les infraccions lleus es podran sancionar amb la suspensió del dret a percebre la prestació per un període d'un a tres mesos.
2. Les infraccions greus es podran sancionar amb la suspensió del dret a percebre la prestació per un període de quatre a sis mesos.
3. Les infraccions molt greus se sancionaran amb l'extinció de la prestació i la impossibilitat de tornar a sol·licitar-la per un període de set a dotze mesos.
4. Les sancions al que es refereix aquest article s'entenen sense perjudici de l'obligació de reintegrament de les quantitats indegudament percebudes.

Article 60*Graduació de les sancions*

En la determinació del grau de la falta i en la sanció imposada s'haurà de guardar la deguda adequació entre la gravetat del fet constitutiu de la infracció i la sanció aplicada, i es consideraran especialment els criteris següents per a la graduació de la sanció a aplicar:

- a) El grau de culpabilitat o l'existència d'intencionalitat.
- b) La continuïtat o persistència en la conducta infractora.
- c) La naturalesa dels perjudicis causats.
- d) La quantia econòmica percebuda indegudament.
- e) Les circumstàncies familiars, en particular quant a la situació econòmica.
- f) La reincidència, per comissió, en el terme d'un any, de més d'una infracció de la mateixa naturalesa, quan així haja sigut declarada per resolució ferma en via administrativa.
- g) L'esmena dels perjudicis que van donar lloc a la iniciació del procediment sancionador, sempre que s'haja produït abans de la conclusió d'aquest procediment.

Article 61*Prescripció d'infraccions i sancions*

1. Les infraccions molt greus tipificades en aquesta llei prescriuran als quatre anys, les greus als tres anys i les lleus a l'any, comptats des que la infracció s'haja comès.
2. Les sancions imposades per faltes molt greus prescriuran als quatre anys, les greus als tres anys i les lleus a l'any,

Artículo 59*Sanciones*

Las sanciones a aplicar a las distintas infracciones administrativas serán, según la naturaleza de las mismas:

1. Las infracciones leves podrán sancionarse con la suspensión del derecho a percibir la prestación por un periodo de uno a tres meses.
2. Las infracciones graves podrán sancionarse con la suspensión del derecho a percibir la prestación por un periodo de cuatro a seis meses.
3. Las infracciones muy graves se sancionarán con la extinción de la prestación y la imposibilidad de volver a solicitarla por un periodo de siete a doce meses.
4. Las sanciones a que se refiere este artículo se entienden sin perjuicio de la obligación de reintegro de las cantidades indebidamente percibidas.

Artículo 60*Graduación de las sanciones*

En la determinación del grado de la falta y en la sanción impuesta deberá guardarse la debida adecuación entre la gravedad del hecho constitutivo de la infracción y la sanción aplicada, considerándose especialmente los siguientes criterios para la graduación de la sanción a aplicar:

- a) El grado de culpabilidad o la existencia de intencionalidad.
- b) La continuidad o persistencia en la conducta infractora.
- c) La naturaleza de los perjuicios causados.
- d) La cuantía económica percibida indebidamente
- e) Las circunstancias familiares, en particular en lo relativo a la situación económica.
- f) La reincidencia, por comisión, en el término de un año, de más de una infracción de la misma naturaleza, cuando así haya sido declarada por resolución firme en vía administrativa.
- g) La subsanación de los perjuicios que dieron lugar a la iniciación del procedimiento sancionador, siempre que se hubiera producido antes de la conclusión de dicho procedimiento.

Artículo 61*Prescripción de infracciones y sanciones*

1. Las infracciones muy graves tipificadas en esta ley prescribirán a los cuatro años, las graves a los tres años y las leves al año, contados desde que la infracción se hubiese cometido.
2. Las sanciones impuestas por faltas muy graves prescribirán a los cuatro años, las graves a los tres años y las leves al año,

comptats a partir de l'endemà del dia en què adquirisca fermesa la resolució per la qual s'imposa la sanció.

Article 62

Procediment

1. El procediment per a la imposició de sancions serà l'establert en la normativa bàsica reguladora de l'exercici de la potestat sancionadora de les administracions públiques.
2. L'exercici de la potestat sancionadora correspondrà a la conselleria competent en matèria de renda valenciana d'inclusió.
3. L'òrgan competent per a instruir els procediments sancionadors serà la direcció territorial corresponent de la conselleria competent en matèria de renda valenciana d'inclusió.
4. L'òrgan competent per a resoldre els procediments sancionadors per infraccions lleus i greus serà la persona titular de la direcció general competent en matèria de renda valenciana d'inclusió, i en el cas d'infraccions molt greus serà la persona titular de la conselleria competent en aquesta matèria.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera

Cessió de dades de les persones beneficiàries entre administracions

Respectant el que disposa la normativa de protecció de dades de caràcter personal, es podran cedir entre administracions les dades corresponents a les persones destinatàries de la prestació, amb l'objectiu tant de promoure les mesures d'inclusió com de controlar el frau. Es garantirà la confidencialitat de les dades obtingudes en la tramitació dels expedients en els termes previstos en la norma esmentada.

Segona

Persones perceptores de la renda garantida de ciutadania a l'entrada en vigor de la llei

Els titulars que a l'entrada en vigor d'aquesta llei estiguen percebent la renda garantida de ciutadania hauran d'esperar a la finalització del termini de concessió d'aquesta renda abans de procedir a sol·licitar la renda valenciana d'inclusió.

Tercera

Persones perceptores de rendes mínimes procedents d'altres comunitats autònomes

Per a aquells casos en què es produïska un trasllat de residència del titular o la titular d'una renda mínima concedida

contados a partir del día siguiente a aquel en que adquiere firmeza la resolución por la que se imponga la sanción.

Artículo 62

Procedimiento

1. El procedimiento para la imposición de sanciones será el establecido en la normativa básica reguladora del ejercicio de la potestad sancionadora de las administraciones públicas.
2. El ejercicio de la potestad sancionadora corresponderá a la conselleria competente en materia de renta valenciana de inclusión.
3. El órgano competente para instruir los procedimientos sancionadores será la dirección territorial correspondiente de la conselleria competente en materia de renta valenciana de inclusión.
4. El órgano competente para resolver los procedimientos sancionadores por infracciones leves y graves será la persona titular de la dirección general competente en materia de renta valenciana de inclusión, y en el caso de infracciones muy graves será la persona titular de la conselleria competente en dicha materia.

DISPOSICIONES ADICIONALES

Primera

Cesión de datos de las personas beneficiarias entre administraciones

Respetando lo dispuesto en la normativa de protección de datos de carácter personal, podrán cederse entre administraciones los datos correspondientes a las personas destinatarias de la prestación, con el objeto tanto de promover las medidas de inclusión como de controlar el fraude. Se garantizará la confidencialidad de los datos obtenidos en la tramitación de los expedientes en los términos previstos en la citada norma.

Segunda

Personas receptoras de la renta garantizada de ciudadanía a la entrada en vigor de la ley

Los titulares que a la entrada en vigor de la presente ley estén percibiendo la renta garantizada de ciudadanía deberán esperar a la finalización del plazo de concesión de la misma antes de proceder a solicitar al renta valenciana de inclusión.

Tercera

Personas receptoras de rentas mínimas procedentes de otras comunidades autónomas

Para aquellos casos en que se produzca un traslado de residencia del titular o la titular de una renta mínima, concedida

en una altra comunitat autònoma i que passe a fixar la seua residència en qualsevol municipi de la comunitat, s'habilitarà reglamentàriament un procediment d'urgència. En aquests casos no serà exigible el requisit establert en l'article 12.1.a i serà suficient acreditar l'empadronament i residència efectiva en la data de presentació de la sol·licitud.

Quarta

Persones amb diversitat funcional

A l'efecte d'aquesta llei tindran la consideració de persones amb diversitat funcional les així definides en l'article 4 del Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seua inclusió social.

Cinquena

Consideració de llar vulnerable

A l'efecte de les ajudes, subvencions o altres prestacions socials de les diferents entitats i departaments de l'administració autonòmica valenciana, es consideraran com a llars vulnerables o en situació d'exclusió aquelles de les quals formen part les persones destinatàries de la renda valenciana d'inclusió.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera

Expedients de renda garantida de ciutadania pendents de resoldre a l'entrada en vigor d'aquesta llei

1. Els expedients de renda garantida de ciutadania iniciats amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta llei sense que haja recaigut resolució, excepte renúncia de les persones interessades, es resoldran com a expedients de renda de garantia d'inclusió social.
2. La gestió i tramitació d'aquests expedients correspondrà a les direccions territorials de la conselleria competent en matèria de renda valenciana d'inclusió. No obstant això, els expedients que estiguen tramitant-se per una entitat que tinga la consideració d'entitat col·laboradora conforme a la normativa reguladora de la llei de renda garantida de ciutadania, seran tramitats per aquestes entitats, seguint per a això el procediment previst en títol III d'aquesta llei.
3. A l'efecte del que preveu aquesta disposició, el pla familiar d'inserció que, si és el cas, s'haguera aprovat conforme a la normativa de renda garantida de ciutadania, equivaldrà a l'acord d'inclusió regulat en l'article 18 d'aquesta llei.

en otra comunidad autónoma y que pase a fijar su residencia en cualquier municipio de la comunidad, se habilitará reglamentariamente un procedimiento de urgencia. En estos casos, no será exigible el requisito establecido en el artículo 12.1.a, siendo suficiente acreditar el empadronamiento y residencia efectiva en la fecha de presentación de la solicitud.

Cuarta

Personas con diversidad funcional

A los efectos de esta ley tendrán la consideración de personas con diversidad funcional las así definidas en el artículo 4 del Real decreto legislativo 1/2013, de 29 de noviembre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley general de derechos de las personas con discapacidad y de su inclusión social.

Quinta

Consideración de hogar vulnerable

A los efectos de las ayudas, subvenciones u otras prestaciones sociales de las diferentes entidades y departamentos de la administración autonómica valenciana, se considerarán como hogares vulnerables o en situación de exclusión aquellos de los que formen parte las personas destinatarias de la renta valenciana de inclusión.

DISPOSICIONES TRANSITORIAS

Primera

Expedientes de renta garantizada de ciudadanía pendientes de resolver a la entrada en vigor de la presente ley

1. Los expedientes de renta garantizada de ciudadanía iniciados con anterioridad a la entrada en vigor de la presente ley sin que haya recaído resolución, salvo renuncia de las personas interesadas, se resolverán como expedientes de renta de garantía de inclusión social.
2. La gestión y tramitación de dichos expedientes corresponderá a las direcciones territoriales de la conselleria competente en materia de renta valenciana de inclusión. No obstante, los expedientes que estén tramitándose por una entidad que tenga la consideración de entidad colaboradora conforme a la normativa reguladora de la ley de renta garantizada de ciudadanía, serán tramitados por dichas entidades, siguiendo para ello el procedimiento previsto en título III de la presente ley.
3. A los efectos de lo previsto en la presente disposición, el plan familiar de inserción que, en su caso, se hubiere aprobado conforme a la normativa de renta garantizada de ciudadanía, equivaldrá al acuerdo de inclusión regulado en el artículo 18 de esta ley.

Segona*Termini de tramitació i resolució*

Durant el primer any de vigència d'aquesta llei, els terminis previstos en l'article 31.2 seran de tres mesos respecte de l'apartat *a* i de sis mesos respecte de l'apartat *b*.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Única

Queden derogades totes les normes d'igual o inferior rang en el que contradiguen o s'oposen al que estableix aquesta llei i, expressament, la Llei 9/2007, de 12 de març, de la Generalitat, de renda garantida de ciutadania de la Comunitat Valenciana, i el Decret 93/2008, de 4 de juliol, del Consell, pel qual es desplega la Llei de renda garantida de ciutadania de la Comunitat Valenciana.

Les referències contingudes en normes vigents a les normes que es deroguen expressament s'hauran d'entendre efectuada a les disposicions d'aquesta llei.

DISPOSICIONS FINALS

Primera*Habilitació normativa*

S'habilita el Consell per a aprovar les disposicions generals necessàries per al desplegament i execució d'aquesta llei.

Segona*Entrada en vigor*

Aquesta llei entrarà en vigor als tres mesos de la seua publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

No obstant això, les previsions relatives a la modalitat de renda complementària d'ingressos per prestacions tindran efectes a partir de l'any de l'entrada en vigor de la llei, i les relatives a la modalitat de renda complementària d'ingressos del treball, als dos anys de l'entrada en vigor de la llei.

Segunda*Plazo de tramitación y resolución*

Durante el primer año de vigencia de la presente ley, los plazos previstos en el artículo 31.2 serán de tres meses respecto del apartado *a* y de seis meses respecto del apartado *b*.

DISPOSICIÓN DEROGATORIA

Única

Quedan derogadas todas las normas de igual o inferior rango en lo que contradigan o se opongan a lo dispuesto en la presente ley y, expresamente, la Ley 9/2007 de 12 de marzo, de la Generalitat, de renta garantizada de ciudadanía de la Comunitat Valenciana y el Decreto 93/2008, de 4 de julio, del Consell, por el que se desarrolla la Ley de renta garantizada de ciudadanía de la Comunitat Valenciana.

Las referencias contenidas en normas vigentes a las normas que se derogan expresamente deberán entenderse efectuadas a las disposiciones de esta ley.

DISPOSICIONES FINALES

Primera*Habilitación normativa*

Se habilita al Consell para aprobar las disposiciones generales precisas para el desarrollo y ejecución de la presente ley.

Segunda*Entrada en vigor*

Esta ley entrará en vigor a los tres meses de su publicación en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

No obstante, las previsions relativas a la modalidad de renta complementaria de ingresos por prestaciones producirán efectos a partir del año de la entrada en vigor de la ley, y las relativas a la modalidad de renta complementaria de ingresos del trabajo a los dos años de la entrada en vigor de la ley.